Slovenské národné divadlo

Portál

99. sezóna

ISSN 1339-5122

2019

Slovenské národné divadlo ďakuje svojim partnerom!

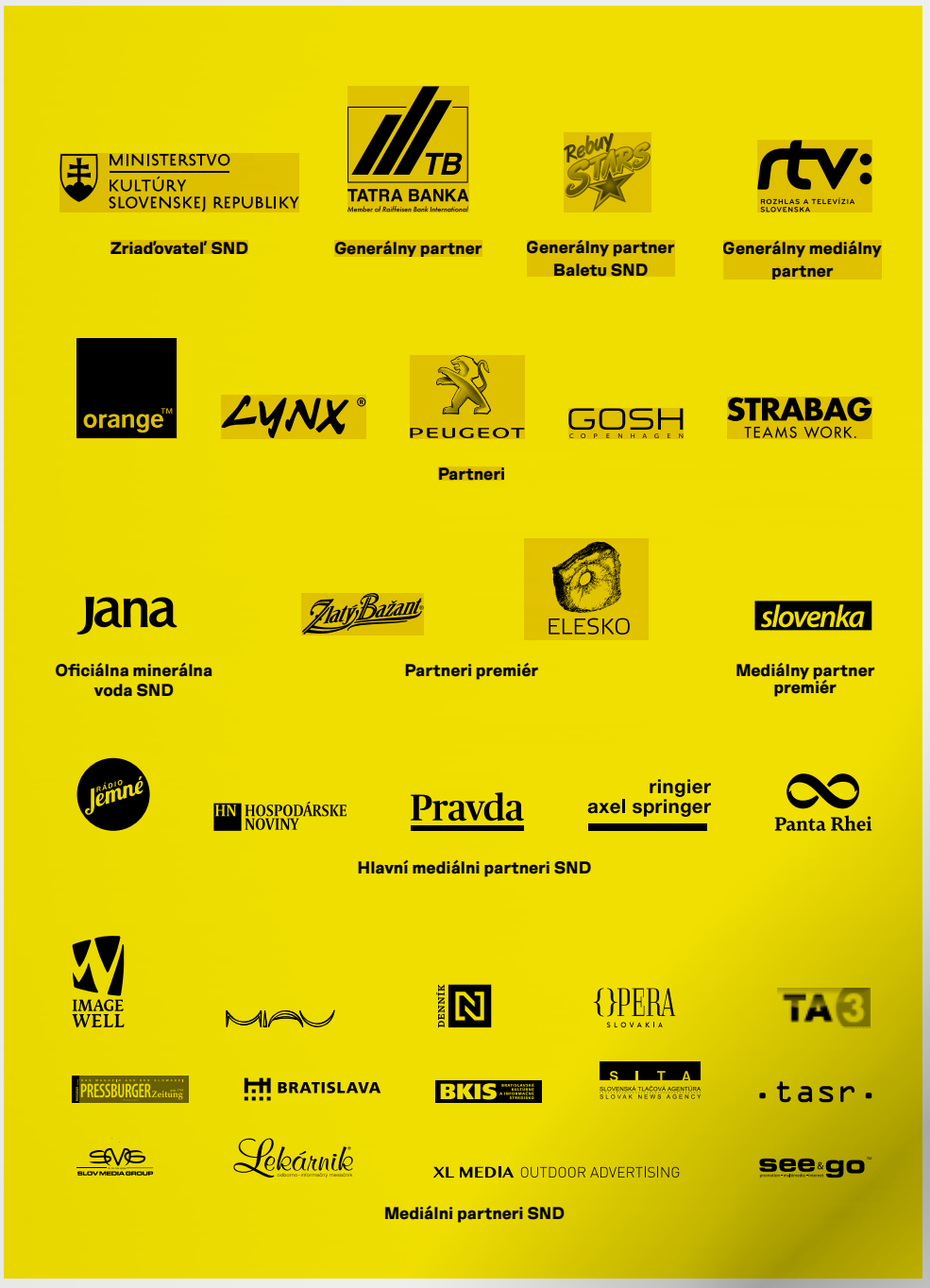

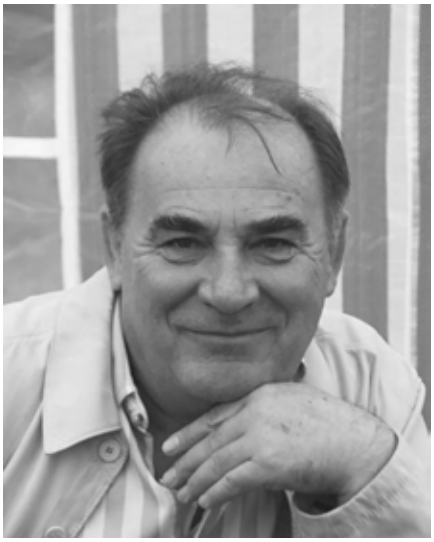

Akoby tu bolo odjakživa alebo Storočnica ante portas

Na bakalárskej štátnici jedna adeptka herectva tvrdila, že Slovenské národné divadlo vzniklo v siedmom storočí pred naším letopočtom. Nuž, pomýlila sa o pekných pár storočí. Ale o čomsi táto humorná historka svedčí – o tom, že SND akoby tu bolo odjakživa, že je stálicou na kultúrnom nebi Slovenska (veľakrát hodne zamračenom). Ten pocit „odjakživa" je príjemný i pozitívny, ale nie je celkom pravdivý. K dnešnému SND viedla ťažká a tŕnistá cesta. Keď ho v roku 1920 zakladali, naša divadelná kultúra bola veľmi, ale veľmi skromná. Pre nepriazeň politických, národnostných i hospodárskych pomerov mali sme len pár ochotníckych krúžkov, ten najvýznamnejší, Slovenský spevokol v Martine, sa ani nesmel nazvať divadelným spolkom a jeho sídlo Národný dom sa musel nazvať iba Dom.

SND vzniklo až po ére zakladania národných divadiel, teda úsilí, ktoré završovali emancipáciu národa ako vrchol aj kultúrnych snáh. SND nevzniklo z pretlaku občanov novej republiky, ale z presvedčenia hŕstky vlastencov, že národ takúto vrcholnú umeleckú inštitúciu potrebuje. Domáca pospolitosť vnímala divadlo až do polovice tridsiatych rokov ako komediantstvo. Byť ochotníkom, to bola ctená kultúrna činnosť, ale komediantom?! SND si muselo získať aj to, bez čoho nemá zmysel – publikum. Trojjazyčná, dokonca príchodom Čechov, štvorjazyčná Bratislava predstavovala aj takýto problém.

Mnohí vedia, že Družstvo SND, toho roku 1920, angažovalo zájazdovú divadelnú spoločnosť riaditeľa Bedřicha Jeřábka z Pardubíc, ktorá na tie časy mala všetko potrebné... Ale vývin sa nezastavil a s pribúdajúcimi rokmi mladé slovenské divadelníctvo začalo vyrovnávať historický hendikep. Boli to však roky zápasov. Začiatkom tridsiatych rokov divadlu dokonca hrozil zánik, a tak ho zverili do rúk súkromného podnikateľa Antonína Drašara. Ten drastickými opatreniami divadlo zratoval a vytvoril v roku 1932 samostatný slovenský súbor pod vedením Jána Borodáča. Príchod mladej generácie potom akceleroval a už v štyridsiatych rokoch SND začalo byť plnohodnotnou umeleckou inštitúciou, paradoxne v čase vojny a fašistického slovenského štátu. K jeho režimu zaujalo divadlo kritický postoj. A ešte veľakrát muselo divadlo bojovať s najrozličnejšími politickými tlakmi, napríklad vo februári 1948 či za čias normalizácie. Od štyridsiatych rokov, najmä však po roku 1945, už SND na planši umenia nebolo osihotené. Vzniklo mnoho divadiel aj mimo centra, ktoré vytvárali pre našu prvú scénu žičlivé zázemie.

Dnes už vnímame Slovenské národné divadlo ako sebavedomú umeleckú ustanovizeň, ktorú budovalo viacero generácií, mnohé z nich nezabudnuteľného významu. Popri všetkých starostiach a problémoch, ktoré prinášal život, je SND stálicou na slovenskom umeleckom nebi (občas aj zamračenom). Vari odtiaľ pochádza ten pocit, že je tu odjakživa. Storočnica je pred bránami, takže vari nezaškodí si pripomenúť, že cesta takmer od nuly k tomu „odjakživa" nebola ľahká!

prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc.
teatrológ

editoriál — obsah

1 EDITORIÁL
2 AKTUALITY
3 EUROKONTEXT.SK
Program
4 EUROKONTEXT.SK
Predstavujeme hosťujúce súbory
6 PREMIÉRA V ČINOHRE
Bakchantky
8 *Fyzici*
10 JUBILEUM
Zdena Studenková,
členka Činohry SND
14 PREMIÉRA V MODROM SALÓNE
Šmátranie v širočine
15 OCENENIA
Cena ministerky kultúry SR
Slovenka roka
16 PREMIÉRA V OPERE
Hoffmannove poviedky
20 DRAMATURGICKÝ
PLÁN 2019 – 2020
23 OPERNÉ ŠTÚDIO SND
24 JUBILEUM
Pavel Procházka,
hlavný zbormajster
26 VEČER MLADÝCH TALENTOV
Spolupráca Baletu SND a VŠMU
28 ROZHOVOR
Igor Holováč, baletný majster
30 DUŠA TANCA
Konstantin Korotkov,
sólista Baletu SND
32 100 ROKOV SND
Z histórie opery od roku 1948
35 AKO ICH NEPOZNÁTE
Juraj Žilinčár, Rastislav Štúr,
Ľudovít Ludha

Portál Slovenského národného divadla (vychádza od septembra 2012) — 99. divadelná sezóna 2018/2019 — SND je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR — generálny riaditeľ SND Vladimír Antala — riaditeľ Činohry SND Michal Vajdička — riaditeľ Opery SND Rastislav Štúr — riaditeľ Baletu SND Jozef Dolinský ml. riaditeľka Centra marketingu SND Henrieta Borowiecka **Redakcia** Peter Škorňa (editor) — Izabela Pažítková (tlačová tajomníčka) — Darina Abrahámová, Miriam Kičiňová, Miro Dacho, Daniel Majling (činohra) — Martin Bendik, Pavol Smolík (opera) — Eva Gajdošová (balet) — Zuzana Barysz (marketing) — Inzercia Branislav Stanček tel. 02/204 72 252 Jazyková úprava Zuzana Konečná — Layout Barbora Šajgalíková — Grafická úprava Dana Michlíková — Foto na obálke Radovan Dranga,
— Tlač Róbert Jurových – NIKARA — Náklad — 5 000 ks — Uzávierka tohto čísla 30. 5. 2019 — Nepredajné — ISSN 1339-5122
Adresa redakcie Portál SND, Pribinova 17, 819 01 Bratislava, tel. 02/204 72 107, e-mail portal@snd.sk

aktuality

Rozlúčka s najlepším hercom

Shakespearova dráma o politických machináciách a zrode tyrana či diktátora Richard III. v modernej réžii Martina Čičváka a v sugestívnej scénografii Toma Cillera a kostýmoch Georgesa Vafiasa bude mať derniéru. Svet kráľovskej rodiny, ktorú začnú „kosiť" mocenské ambície, túžba po moci rodiaca sa z blokov, hendikepov sa na javisku množí, dekonštruuje a trieši.

Richard hrá mnoho úloh, je to najlepší herec zo všetkých zúčastnených, prekračuje hranice dovoleného, skúša hranice ostatných: „Keď nemôžem sa v láske prejaviť / a opájať sa slasťou týchto dní,/ zahrám si teda rolu podliaka,/ nenávisť vlejem do stojatých vôd.". Čo sa mu koniec koncov stáva osudným. Jeho vlastná ambícia, jeho hnev, neláska, neprijatie ho nakoniec uzavrú do hrobky svojich vidín, medzi svoje obete.
Matka Richarda III. (Anna Javorková), kráľovná Elizabeth (Zuzana Fialová), kráľovná Margaret (Táňa Pauhofová) a Lady Anne (Dominika Kavaschová) ako povestné kráľovné vyslovia svoje prekliatie nad najlepším hercom dramatickej literatúry Richardom III. (Tomášom Maštalírom) poslednýkrát 18. júna 2019.

mk

Richard III., Tomáš Maštalír
Foto Vladimír Kiva Novotný

Divadelné dotyky a spojenia

Od 17. do 22. júna 2019 sa v Slovenskom komornom divadle (SKD) v Martine uskutoční 15. ročník divadelného festivalu *Dotyky a spojenia*. Jeho patrónkou bude tento rok herečka Emília Vášáryová. Na festivale vystúpi v dvojúlohe, pretože Činohra Slovenského národného divadla hosťuje v Martine s hrou Gerharta Hauptmanna *Pred západom slnka* v réžii Michala Vajdičku.
Dotyky a spojenia sú výberovou, nesúťažnou prehliadkou inscenácií, ktoré mali premiéru v slovenských divadlách v uplynulej sezóne od apríla 2018 do apríla 2019. Festival má svoje meno podľa inscenácie SKD *Dotyky a spojenia* (1988) režiséra Romana Poláka.
Ako uviedla programová riaditeľka festivalu *Dotyky a spojenia* Monika Michnová, dôležitou súčasťou festivalového programu sú aj diskusie o divadle. „Je dôležité poskytnúť tvorcom spätnú väzbu a pomenovať stav, v ktorom sa súčasné divadlo na Slovensku aktuálne nachádza. Martin sa tak na konci sezóny aj tento rok stane hlavným mestom divadla." Festival Dotyky a spojenia dáva priestor aj inscenáciám študentov Vysokej školy múzických umení.

cm

Pred západom slnka,
Mária Schumerová, Martin Huba
Foto Collavino

100 rokov SND

Na centrálnej dvojstrane aktuálneho vydania Portálu prinášame podrobnejšie informácie o dramaturgickom pláne všetkých troch umeleckých súborov v divadelnej sezóne 2019 – 2020. Okrem premiér každý súbor pripravuje mnoho sprievodných podujatí a zaujímavých programov. Jubilejnú 100. divadelnú sezónu otvoríme 14. septembra 2019 v historickej budove SND.

Prvým predstavením, ktorým sa prihlásilo SND a začalo písať svoju históriu, bolo 1. marca 1920 uvedenie Smetanovej opery *Hubička*. Sto rokov SND si pripomenieme Galavečerom 1. marca 2020 v novej budove. Činoherný súbor uviedol prvé predstavenie 2. marca 1920 – hru bratov Mrštíkovcov *Maryša*. Po sto rokoch uvedieme rovnaký titul v podaní Národného divadla Praha.

Činoherný súbor SND okrem premiér v Sále činohry a Štúdiu pripravuje inšpiratívne komorné tituly a podnetné diskusie v Modrom salóne. Operný súbor, okrem iného, vás pozve na Mikulášske koncerty i Silvestrovské gala a bude pokračovať v tradícii veselého Prvoaprílového koncertu.

Veľkú pozornosť budeme venovať mladým divákom tematicky orientovanými edukatívnymi programami, tvorivými diskusiami, dramaturgickými besedami pred alebo po operných predstaveniach. Baletný súbor bude pokračovať v práci s malými tanečníkmi v baletnej prípravke. Mladých divákov radi pozveme na návštevu historickej i novej budovy, aby sme im priblížili históriu SND.

Kým sa začne divadelná sezóna, sme na koniec leta pripravili v novej budove SND koncerty 30. a 31. augusta 2019 – osviežene pri filmovej hudbe.

Bližšie informácie www.snd.sk

Predstavenia na Festivale európskeho divadla Eurokontext.sk uvedieme v pôvodnom jazyku so slovenskými titulkami.

7. 6.
18.00 h
21.00 h
(Štúdio)

Rakúsky perfomer

FEED.X
Kurt Hentschläger

FEED.X je performanciou, ktorá sa odohráva v umelo vytvorenom prostredí bez ľudských protagonistov poukazujúca na hranice ľudského vnímania.

8. 6.
19.00 h
(Sála činohry)

Národné divadlo Praha

Krvavá svadba
Federico García Lorca

Láska, nenávisť, život, smrť. Klasická rovnica s dvoma neznámymi a s legendárnou herečkou a opernou speváčkou Soňou Červenou.

9. 6.
19.00 h
(Štúdio)

Štátne divadlo Košice

Mária Stuartová
Friedrich Schiller

Strhujúca dráma Friedricha Schillera o osudovom stretnutí v živote dvoch veľkých vládkyň, o politike, láske, viere, o zložitosti nášho vnútra v réžii slovinského režiséra Diega de Brea.

10. 6.
19.00 h
(Sála činohry)

TR Varšava/Poľsko

Kalifornia/Grace Slick
René Pollesch

Hra je pokusom porozumieť, kam doviedla koloniálna expanzia a hľadanie nových území západnú civilizáciu. Našou sprievodkyňou je Grace Slick, rokenrolová hviezda 60. rokov a ikona hnutia hippies v USA.

10. 6.
11. 6.
19.00 h
(Štúdio)

Radnóti Színház/Maďarsko

Deň na trhu
Pál Závada

Dramatizácia jednej z najdôležitejších próz súčasnej maďarskej literatúry spisovateľa oceneného Kossuthovou cenou. Východiskom je séria desivých, brutálnych udalostí z maďarskej histórie - pogromov proti Židom v obci Kunmadaras. Príbeh o historických traumách a kolektívnej zodpovednosti.

12. 6.
19.00 h
(Štúdio)

Fortebraccio Teatro/Taliansko

Pieseň piesní
Roberto Latini

Ak Pieseň piesní čítame bez náboženských odkazov a interpretácií a vnoríme sa do jej vnútorného pohybu, môže sa nám náhle objaviť snová vízia sveta so všetkými jeho vôňami, paralelného a možno niekdajšieho sveta, v ktorom si nás sny a slová vyberajú a sprevádzajú nás.

13. 6.
19.00 h

14. 6.
11.00 h, 16.00 h
(Višňový sad)

VOSTO5/Česko

Spoločenstvo vlastníkov
Jiří Havelka a kol.

Neľútostný boj rozvášnených eg o pozície a dominanciu na výslní spoločenského javiska - autorský projekt Divadla Vosto5, postavený na pôdoryse bežnej schôdze spoločenstva vlastníkov.

14. 6.
19.00 h
(Sála činohry)

Staatsschauspiel Dresden/Nemecko

Odysea
Roland Schimmelpfennig

Homérova ODYSEA - „spomienka na dejiny, keď usadlíctvo, predpoklad pre každý domov, nasledovalo po nomádskej ére." Bájny príbeh antického Grécka. Čo má spoločné s príbehom súčasných utečencov?

Nadväzovať nové divadelné väzby

Aj to je jedna z dôležitých funkcií festivalu, hovorí lektorka dramaturgie Činohry SND Miriam Kičiňová, ktorá bola súčasťou všetkých ročníkov medzinárodného divadelného festivalu Eurokontext.sk. V tomto roku ho organizuje Činohra SND (v uplynulom roku bol Eurokontext.sk venovaný hudobno-dramatickému divadlu). Významné kultúrne podujatie s medzinárodným presahom si za sedem rokov svojej existencie vydobylo nezastupiteľné miesto v programe každej sezóny SND. V tomto roku sa na ňom po prvýkrát predstaví okrem tradičných hostí zo zahraničia aj slovenský súbor – Štátne divadlo Košice.

Ako sa zrodil festival Eurokontext.sk? Z čoho povstal? Aké boli jeho zámery a ciele? Ako sa pripravoval prvý ročník?
Ak si dobre spomínam, pri zrode festivalu stál vtedajší generálny riaditeľ Marián Chudovský, ktorý mal jeho vznik ako jeden z bodov v koncepcii riaditeľa SND. Rozdiel medzi prvým ročníkom a ďalšími bol v tom, že zahŕňal všetky tri súbory. Následne sa stal festival bienálnym a každý súbor ho pripravoval individuálne. V zásade nadväzoval na skúsenosť s festivalom, ktorý sa organizoval v roku 2002, volal sa Eurothalia a konal sa po vstupe Činohry SND do Európskej divadelnej konvencie (ETC). Festival – jeho činoherná časť – by sa nedal organizovať bez zdatných ľudí, ako boli Roman Polák, vtedajší riaditeľ Činohry SND, a celý tím dramaturgie i prevádzky – Darina Abrahámová, Peter Kováč, Daniel Majling, Kristína Letenayová, Radana Lukáčiková Hromníková, Alena Humajová, Zuzana Kizáková a, samozrejme, bez perfektného technického zázemia pod vedením Viliama Švardu i trpezlivej podpory marketingu divadla pod vedením Daniela Rabinu. Vymýšľali sme, kreovali, hľadali a ponúkali divákom iné zážitky.

Ako sa v rámci jednotlivých ročníkov festival vyvíjal? Čo považuješ za najzaujímavejšie alebo najpodnetnejšie – či už z hľadiska programu, hostí, alebo pracovných stretnutí?
Na festivale sa Činohra SND snažila vytvárať nové divadelné partnerstvá, zintenzívnila sa spolupráca s ETC pozývaním členských divadiel, vytvárala sa platforma pre workshopy, diskusie a výstavy. Práve skúsenosť z hosťovania umožnila Činohre SND spolupracovať s takými režijnými menami ako Tilmann Köhler či Jan Klata. Zdá sa, že možnosť spoznať SND práve cez festival je pri nadväzovaní nových divadelných väzieb strategická. Zároveň sa na Slovensko privážali inscenácie, ktoré istým spôsobom dopĺňali dramaturgiu našej činohry. Myslím, že pre mnohých divákov bol zážitok vidieť napríklad Burgtheater z Viedne a Elisabeth Orth v inscenácii hry Ewalda Palmetshofera *Celibát* či exotický Island s *Othellom*, v ktorom postavu Jaga stvárňovala žena, alebo aj provokatívnych Slovincov z Drama Ľubľana s Jarryho *Kráľom Ubu*.

Čo ťa zaujíma, na čo si zvedavá z tohto ročníka festivalu? A prečo?
Z tohto ročníka som zvedavá na všetko, čo bude súvisieť so Soňou Červenou, nielen na inscenáciu režijného dua SKUTR ***Krvavá svadba***, ale aj na sprievodný program s ňou spojený. Myslím, že každý, kto si v Divadle Astorka pozrel *Lásky jednej plavovlásky* v réžii tejto česko-slovenskej dvojice, by mohol byť plný očakávania a mal by prísť aj na predstavenie Národného divadla Praha. Prirodzene sa teším aj na autorskú inscenáciu Jiřího Havelku a zoskupenia VOSTOP5 ***Spoločenstvo vlastníkov***. Kto by sa rád nepozrel na spracovanie zasadnutia bytového osadenstva so všetkými jeho bizarnosťami. A myslím, že veľkým obohatením by mala byť inscenácia ***FEED.X***. Nemáme vždy šancu ponoriť sa do dymu, svetla a zvuku a vytvárať si predstavenie podľa seba a svojej nálady. To si zaslúži

Krvavá svadba, Národné divadlo Praha Foto Martin Špelda

každý poctivý divadelný divák. A rada by som sa pozrela aj na Grace Slik, lod'Apollo a na Zem z odstupu, z vesmíru. Poľská inscenácia analyzuje, kam sme v tzv. západnej spoločnosti dospeli. Uvidíme to v inscenácii TR Warszawa ***Kalifornia/ Grace slik***. A ísť na predstavenie maďarského Radnóti Színház považujem za povinnosť. Nie preto, že sú to naši susedia a korene autora sú na Slovensku, alebo že tu hosťujú po prvý raz, ale preto, lebo prinášajú pálčivú tému, týkajúcu sa extrémizmu. ***Deň na trhu*** Pála Závadu je totiž pohľad na židovský pogrom už po skončení 2. svetovej vojny. Zobrazuje, ako ľahko sa rodí nenávisť a ako sa nakoniec stáva nástrojom zabíjania, to si dnes, bohužiaľ, musíme razantne pripomínať. Ale uzavriem to pozitívne – pozvánkou na taliansku inscenáciu ***Pieseň piesní***. Tá ponúkne emocionálnu úľavu i zmyslenú poéziu.

Súčasťou tohtoročného programu je aj predstavenie inscenácie hry Friedricha Schillera *Mária Stuartová* Štátneho divadla Košice, na ktorej si spolupracovala ako dramaturgička. Ako sa zrodil tento titul? Čo predchádzalo jeho voľbe?
V Činohre Štátneho divadla Košice sme hľadali pre režiséra Diega de Breu vhodný titul. Jeho doménou je inscenovanie klasiky a Schiller bol preňho jednoznačná výzva, s ktorou sa ešte na javisku nestretol. Myslím, že téma politickej moci, jej zneužívania, nadužívania i strachu elít zo zodpovednosti je nanajvýš aktuálna. Je kolíziou svetov spirituality a profánnosti. Ale aj pohľadom na komplementaritu dvoch žien, dvoch podôb ženy a ich vnútornej sily a moci.

Čím je Schillerova dráma príťažlivá dnes? Ako sa s ňou popasovali výrazné ženské interpretky košickej činohry?
Je to hra o slobode. Naozajstnej slobode a o cene, ktorá sa za takúto slobodu platí... väčšinou konečná. Nie je to historická freska, hoci Zweigov životopis Márie Stuartovej nám bol v mnohom inšpiráciou. Pátranie po duši človeka v zajatí samého seba je vzrušujúce. A myslím, že také sú aj obe interpretky. Alena Ďuránová ako Alžbeta a Tatiana Poláková ako Mária Stuartová. Silné, krehké, bojujúce, živočíšne, živelné, zničené, psychicky i fyzicky. Ženy obklopené neschopnými mužmi, ktoré musia ísť, ísť, ísť. A aj naše interpretky idú a s presnosťou váh dávkujú silné emócie.

S režisérom Diegom de Breom spolupracuješ pravidelne od roku 2011. Ako sa vyvíja vaša spolupráca? V čom boli odlišné stretnutie a práca v Košiciach v porovnaní s predošlými skúsenosťami na pôde SND?
S Diegom je spolupráca vždy unikátna, špecifická a náročná. Ale plná inšpirácie a opätovného pripomínania toho, čo je zmyslom divadla, a čo znamená skutočná práca v divadle.

A napokon, načo nám sú vlastne festivaly?
Minimálne na to, aby sme vedeli, aké divadlo robiť nechceme.

Miro Dacho,
dramaturg Činohry SND

Relax pri šťavnatej tragédii

„Najlepším spôsobom, ako relaxovať a vyprázdniť si hlavu alebo sa aj zabaviť, je pozrieť si šťavnatú tragédiu plnú ľudského nešťastia a utrpenia," povedal o inscenácii Euripidových Bakchantiek režisér Rastislav Ballek. Autor v tejto hre zobrazuje rozpor medzi autoritatívnou vládou na jednej strane a bezuzdným hedonizmom na strane druhej. Nastoľuje tak zásadnú otázku o podobách a možnosti či nemožnosti usporiadania a fungovania ľudskej spoločnosti.

Na Slovensku takmer neznáma hra najmladšieho z trojice klasikov antickej tragédie. Uvedená bola rok po jeho smrti Euripidom mladším a získala prvú cenu na Veľkých dionýziách – slávnostiach na počesť gréckeho boha Dionýza. Ten je súčasne jednou z hlavných postáv tejto hry. Príbeh sa začína, keď Dionýzos inkognito prichádza do rodných Téb, ktoré chce zasvätiť svojmu kultu. Jeho súčasťou sú aj bakchantky – Dionýzove sprievodkyne vykonávajúce divoké orgie, počas ktorých upadajú do stavu podobného nekontrolovateľnému šialenstvu. Zavedeniu kultu v Tébach Dionýzovi bráni autoritatívny kráľ Pentheus, ktorý – netušiac, že sa konfrontuje so samotným bohom – sa s ním dostáva do sporu. V nerovnom zápase človeka a boha ostáva tébsky kráľ napokon celkom osamotený. Dovŕšením jeho tragédie je Dionýzom zosnovaná vražda, ktorú v bakchickom ošiali vykoná ničnetušiaca Pentheova matka.

Na objednávku Činohry SND pripravil prvý preklad tejto bezmála 2 500-ročnej hry do slovenčiny Peter Lomnický.

Osobitú réžiu Rastislava Balleka dopĺňa výrazné výtvarné riešenie – kostýmy Kataríny Holkovej, scéna a objekty Markéty Plachej a masky a objekty Ivana Martinku, ktorí strávili počas skúšobného obdobia nemálo hodín v divadelných dielňach. Autorom scénickej hudby je významný skladateľ vážnej a experimentálnej hudby Marián Lejava. Estetike a štylizácii pohybu sa venovala choreografka, tanečníka a herečka Petra Fornayová. Na javisku štúdia sa stretávajú viaceré herecké generácie – skúsení bardi a interpreti veršovaného slova Anna Javorková, Dušan Jamrich a v alternácii Štefan Bučko a Ľubomír Paulovič s výraznými reprezentantmi mladej generácie – s Dominikou Kavaschovou, Milanom Ondríkom a Danielom Fischerom. Dopĺňajú ich hosťujúci umelci – Martin Hronský a čerství absolventi Divadelnej fakulty VŠMU, Michal Kinik a Michal Noga.

Miro Dacho,
dramaturg Činohry SND
Foto Barbora Dolinajová

Martin Hronský

Milan Ondrík, Daniel Fischer

Dušan Jamrich, Anna Javorková

Euripides **Bakchantky**

Preklad Peter Lomnický
Réžia Rastislav Ballek
Dramaturgia Miro Dacho
Scéna, masky Ivan Martinka, Markéta Plachá
Kostýmy Katarína Holková
Hudba Marián Lejava
Pohybová spolupráca Petra Fornayová
Účinkujú Daniel Fischer, Milan Ondrík, Dušan Jamrich, Štefan Bučko, Anna Javorková, Dominika Kavaschová, Martin Hronský,* Michal Kinik,* Michal Noga* * ako hosť

Premiéry 25. a 26. mája 2019 o 19.00 h
nová budova SND | Štúdio

Milan Ondrík, Dominika Kavaschová

Divadlo je nástroj zmeny

Robert Roth, Monika Potokárová

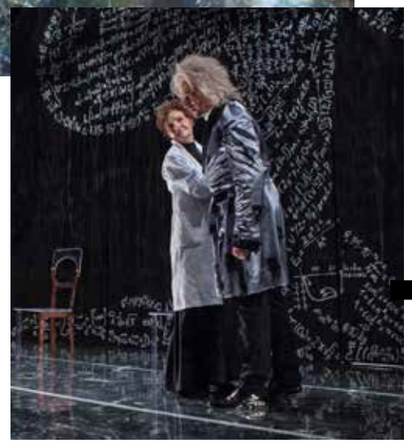

Jana Oľhová, Roman Poláčik

Friedrich Dürrenmatt **Fyzici**
Preklad Eduard V. Tvarožek
Réžia Jan Klata
Dramaturgia Miriam Kičiňová
Scéna a kostýmy Justyna Łagowska
Výber hudby - adaptácia Jan Klata
Choreografia Maćko Prusak
Účinkujú Jana Oľhová,
Gabriela Dzuríková,
Monika Potokárová, Dano Heriban,
Roman Poláčik, Robert Roth,
Martin Šalacha, Ľuboš Kostelný,
Monika Horváthová* | *ako hosť

Premiéry 1. a 2. júna 2019 o 19.00 h
nová budova SND | Sála činohry

Po dvoch intenzívnych mesiacoch skúšania a počúvania prichádzajú na javisko Činohry SND Fyzici. Ironickí, vtipní, ale aj groteskne drsní vo svojom posolstve. Priamočiari, dynamickí, plní rytmu, ale aj prekvapivej hudobnej dramaturgie a v konečnom dôsledku najmä veľmi aktuálni. Hra Friedricha Dürrenmatta sa vracia na javisko Činohry SND po päťdesiatich rokoch, tentoraz v réžii európskej divadelnej hviezdy Jana Klatu. Aký by teda mohli byť slovenskí Fyzici a aké sú vzťahy k fyzike, prezradil samotný režisér. Ale najmä to, v akom priestorovom kontexte žijeme a aká dôležitá je úloha vedy v našom bežnom živote.

Na čo nesmie tvorca zabudnúť pri vytváraní inscenácie?
Povedal by som, že rytmus je tá najdôležitejšia vec v divadle. Ak nemáte správny rytmus scény alebo inscenácie, ste stratený. Ľudí to prestane zaujímať. Hercov to prestane zaujímať. Všetkým bude ukradnuté, čo sa deje na javisku. Čo je dobrá vec, v divadle existuje nespočetné množstvo rytmov, a preto to nie je len prvý, druhý, tretí, štvrtý. Je veľmi veľké množstvo rytmov, s ktorými môžete pracovať a tak užívať rôzne. Nenazval by som to však muzikálnosť. Povedal by som však, že herectvo a to, čo sa deje na javisku, má svoj kľúč a ten vždy treba nájsť. Je iný pre Dürrenmatta a pre Euripida. Nemám ten správny kľúč, nemám zlatú formulku, ako spraviť čokoľvek na javisku. Je to o rytme a to platí o všetkom, čo robíte. Rovnako je to aj v športe, živote.

Ako vnímate politickú či spoločenskú angažovanosť divadla? Ako s ňou pracovať?
Považujem divadlo ako nástroj zmeny, zmeny v spoločnosti k lepšiemu, nie k horšiemu. Divadlo od svojich koreňov je nástroj pre vyrovnávanie sa s témami rezonujúcimi v spoločnosti a bolo vytvorené a podporované múdrymi pánmi v Grécku, aby sa práve cezeň mohli veci meniť k lepšiemu.

V čom sú *Fyzici* dnes aktuálni pre Slovensko?
Myslím si, že posolstvo je celkom univerzálne. Mohli by sme ich, samozrejme, spraviť v Japonsku, tiež na Ukrajine, ale toto nie je o nukleárnej energii, je to o zodpovednosti každého, kto má možnosti zmeniť realitu, v ktorej žijeme, a to absolútne. Poznanie je zbraň. Čo robíme s touto zbraňou, je niečo základné, a otázka týkajúca sa zodpovednosti ľudských bytostí by mala byť čoraz viac a viac dôležitá podľa toho, ako sa vyvíja tento svet. Máme oveľa viac možností zmeniť celý tento svet, ako sme mali pred desiatimi, dvadsiatimi rokmi, či v 60. rokoch 20. storočia, keď bola táto hra napísaná.

My v strednej Európe, všimol som si v Poľsku, neviem, či je to rovnako aj na Slovensku, máme tendenciu skrývania sa pred veľkými otázkami. Nie sme zodpovední za to či ono, lebo sme v strednej Európe, mali sme tu komunistický režim, nie sme preto zodpovední za klimatické zmeny či čokoľvek ďalšie. My sme obete. Je veľmi príjemné byť obeťou. Je veľmi príjemné byť tými na okraji. Ak ste na okraji spoločnosti, nezávisle od toho, či vás je 5 miliónov alebo 38 ako v Poľsku, stále sme príliš malý národ oproti Nemecku, Francúzsku či Spojenému kráľovstvu. Nemali sme žiadne kolónie, my sme boli tí utlačovaní. Radi sami seba považujeme za tých nevinných a príliš malých na akékoľvek podstatné rozhodnutia týkajúce sa väčších tém. Ako je napríklad klimatická zmena. Alebo situácia na Blízkom východe. Alebo niekde inde. Alebo utečenecká kríza. Už stačilo, my „ich" nechceme, lebo my za to nie sme zodpovední. Nechajme politikov robiť rozhodnutia. Nechajte nás na pokoji. Z tohto uhla pohľadu by bolo pomerne zaujímavé začať dialóg týkajúci sa veľkých tém. Týkajúci sa zodpovednosti.

Aký je váš vzťah k fyzike?
Mám niekoľko priateľov, ktorí sa v nej pohybujú, sú veľmi talentovaní a akoby z iného sveta. Majú radi fyziku, majú rôzne tituly až po profesorov, skúmajú napríklad v švajčiarskom Cerne Higgsov bozón a ja nerozumiem ničomu, o čom rozprávajú. Tak som teraz využil príležitosť prečítať nejaké knihy o fyzike, napríklad od Carla Rovelliho. Život režiséra je zaujímavý, lebo sa učíte. Stále sa učíte. Naučíte sa viac o starovekej histórii, o vede, o vojenských záležitostiach, môžete sa toho veľa naučiť o poézii a jazde na koni, dueloch a mnoho iného. Stále sa učím a vďaka *Fyzikom* som si uvedomil, aká zlomová môže byť veda. Samozrejme, nebezpečne zlomová.

Premiéra je 1. júna. Prezradíte nám, čo môžeme očakávať?
Očakávajte neočakávateľné.

Jan Klata, režisér
v rozhovore s Matejom Synakom,
asistentom réžie
Foto Radovan Dranga

Kompletný rozhovor nájdete
v bulletine k inscenácii Fyzici.

Tešiť sa na predstavenie, to je najviac, čo môže herec zažiť

Zdena Studenková vyštudovala fotografiu na Strednej umeleckopriemyselnej škole v Bratislave. Po ukončení herectva na VŠMU dostala angažmán na Novej scéne. Od roku 1978 členka Činohry SND, kde stvárnila takmer 60 divadelných postáv. V aktuálnom repertoári činohry ju môžete vidieť v inscenáciách *Leni*, *Bál*, *Apartmán v hoteli Bristol*, *Projekt 1918* a *Ruské denníky*.

Nie som ochotná slúžiť žiadnemu režimu za žiadne peniaze, som nekompromisná v názoroch aj postojoch

Vaša najaktuálnejšia premiéra v SND sú *Ruské denníky* Ale Rachmanovovej. Hráte v nich aristokratku, ktorá sa prepadne až na úplné spoločenské dno a tam zošalie.
Keď som si prečítala adaptáciu a zistila som, že moja postava začína v prvom obraze ako najsilnejšia osobnosť, čo sa postavenia, vplyvu a možností týka, a končí ako žena, ktorá vylizuje taniere, okamžite to vo mne vzbudilo nádej, že tá úloha ma bude zaujímať. Nie je nič lepšie, ako hrať rolu, ktorá má veľký vývoj a ktorej príbeh je zasadený do takého dramatického obdobia. Najsilnejšie príbehy sa odohrajú, keď sa lámu režimy. Preto som veľmi šťastná, že som zažila rok 1989. Človek prežije všeličo v živote – lásky, straty, smútky, radosti, vášne, ale pocit spolupatričnosti, pocit, že niekam patríš, to možno niekto nepocíti po celý život. Ja som to zažila v tom 89. Mala som z toho veľmi silný dojem – akí k sebe ľudia dokážu byť dobrí, ako sa dokáže národ spojiť. Bez toho prelomového obdobia by som to nikdy nezažila.

Váš otec bol politický väzeň. Vnímali ste tému *Ruských denníkov* – počiatky a nástup totality – aj cez svoj osobný príbeh alebo je to pre vás už minulosť?
Nemám problém hovoriť o svojom detstve a o veciach, cez ktoré som si musela prejsť, keď sa ma na ne niekto opýta, ale nerada o tom sama začínam. Na druhej strane, to, čím som si prešla, ma určite ovplyvnilo. Bola som veľmi schopné decko, jednotkárka, mala som mnohé zručnosti a talenty, ale musela som sedieť v poslednej lavici. Riaditeľka školy mi dávala patrične najavo, kam patrím a že môj otec bol politický väzeň. Niečo vo mne vtedy zatvrdlo a sprevádza ma to dodnes. Nie som ochotná slúžiť žiadnemu režimu za žiadne peniaze, som nekompromisná v názoroch aj postojoch. Som trochu ako buldog, hoci sa hovorí, že schopnosť robiť kompromisy je znakom inteligencie.

Pre herca môže byť niekedy až zničujúce, keď hrá v divadle postavu, ktorá sa príliš bytostne dotýka jeho osobného života. Mali ste niekedy pocit, že nejakú postavu nemôžete hrať? Nie preto, lebo je zle napísaná, ale preto, lebo vám to ľudsky nerobí dobre?
Mávam to so vzťahovými hrami. Napríklad s hrou *Večera*. Bola to pre mňa veľmi zaujímavá úloha, ale riešila aj niektoré svoje osobné otázky a zároveň mi aj kládla otázky, čo v živote ešte má zmysel. Keď som sa vracala po predstavení tejto hry domov, šla som autom vždy veľmi pomaly a hovorila som si: „Ešte šťastie, že nie som majiteľkou revolvera, lebo dnes by som to dala.“ Ženy vnímajú vzťahy oveľa intenzívnejšie. Muži asi podobne vnímajú stratu postavenia, práce, moci, ženy sú citlivejšie na otázky vzťahov, rodiny, premárnených životov, obetovania sa niekomu… Keď som si to niekedy po predstavení zosumarizovala, povedala som si, že som možno mala niektoré veci v živote riešiť inak.

Z toho, že v sebe nesiem na predstavení aj ťarchu mnohých iných žien – ich účelových vzťahov a povrchných priateľstiev –, bolo mi ťažko. Preto som veľmi rada, že som vstúpila do vzťahu s Braňom, ktorý je síce o 17 rokov mladší, ale za 26 rokov, ktoré sme spolu, som nikdy nezapochybovala o správnosti tohto rozhodnutia. Pre mňa ako pre ženu je nesmierne dôležitý pocit, že som milovaná. Starnutie pre ženu je čosi strašidelné. Pochopiteľne, sú ženy, ktoré sú nastavené inak – sú matky, obetujú sa rodine, kašlú na to, ako vyzerajú ráno v zrkadle... Ja som nastavená inak. Možno som trochu pyšná, ale mne záleží na tom, ako vyzerám. Takéto ženy sa potom ťažšie zmierujú so starnutím. Keď niekedy začujem v divadelnej hre repliku: „Vy, taká stará...," poviem si, dočerta, veď som stará, hoci sa tak vnútorne necítim. Žena inak vníma, že prestáva byť pôvabná, žiaduca, že nemá už toľko príležitostí... To vidím často aj okolo seba – keď žena v mojom veku ostane sama, nádej na nejaký pravdivý vzťah je jedno percento. Preto som veľmi vďačná, že je vedľa mňa niekto, kto ma miluje, pretože bez toho by som nevedela žiť ani hodinu.

Je pre herca dôležité striedať komické a dramatické postavy? Už len kvôli psychickej hygiene? Alebo je komická postava psychicky ešte vyčerpávajúcejšia než tragická?
Je to vyčerpávajúce, ak herec nemá predispozíciu na komediálne postavy. Ale to je iná otázka. Ja mám rada toto striedanie a rada hrám v komédiách, pokiaľ nie sú úplne tupé. Preto nemôžem hrať v súčasných komických seriáloch, pretože pre mňa je to len také pitvorenie sa. Milujem striedanie komického a tragického aj v rámci jednej postavy. Preto hrám rada *Bál*, pretože moja postava je tragikomická. Veľmi sa teším z toho, keď sa ľudia na našom výstupe s Jožkom Vajdom smejú, no na konci vidia, ako nám všetkým tečú slzy a preciťujú to s nami. Nechcela by som hrať v divadle, kde by som celé roky hrala len jednu postavu – hoci by to bola najlepšia komédia na svete, asi by som sa časom obesila. Nedokázala by som sa tešiť na predstavenie. A tešiť sa na predstavenie, to je najviac, čo môže herec zažiť.

Ste dnes na režisérov prísnejšia alebo zhovievavejšia než na začiatku kariéry?
Chcem, aby bol režisér vždy múdrejší a tvorivejší ako ja. Ale najmä si ho musím vážiť. Boli režiséri, voči ktorým som nikdy žiadnu úctu necítila a s tými som nemala ani ako mladá problém odmietnuť spoluprácu. Myslím, že viem odhadnúť, keď režiséri hrajú formu. To je niečo, čo z duše nenávidím. Nenávidím, keď sa režisér tvári, že je neomylný a, naopak, mám rada, keď vidím, že aj on hľadá. Potom mu odpustím na skúškach čokoľvek – môže si zahrešiť, môže piť, ale musím vidieť, že jeho ambíciou je spraviť najlepšiu inscenáciu, akú vie.

Máte nejakú obľúbenú dramatiku? Alebo dramatika?
Mám. Tennesseeho Williamsa a Neila Simona. Sú to hry o vzťahoch, niečo, čo sa dnes veľmi nenosí, ale je tam veľký priestor pre hercov. Sú to všetko veľké šance. Herečka v istom veku prechádza od postáv femme fatale k postavám babičiek. Medzitým je veľká fuga a vtedy herečkám často povedia: „Nie je pre teba práca." Ja si myslím, že je, že sú vo svete autorky, napríklad Shelagh Stephensonová, ktorá napísala *Pamäť vody*, ktoré vypovedajú aj o tomto veku. Sú dobré, lebo o ňom vypovedajú zo svojej vlastnej životnej skúsenosti, ktorú ešte tridsaťročná autorka nemôže mať. V takých hrách by som si ešte chcela zahrať.

Sama ste nemali ambície písať? Napísali ste knihu pre deti...
Jednu...

Väčšina ľudí nenapísala ani jednu. Bola to len jednorazová záležitosť alebo bude mať pokračovanie? Herectvo je veľmi závislé povolanie, človek musí čakať, či ho obsadia, kto ho obsadí a ak áno, či do vysnívanej postavy. Nie je písanie kníh istou kompenzáciou? Človek tu má pri tvorbe všetko vo vlastných rukách...
Mám veľký rešpekt pred niečím, čo veľmi uznávam, ale mám veľké pochybnosti o tom, či by som to sama dokázala. Milujem knihy a veľmi by som chcela vedieť písať. Dokonca som sa zaujímala o to, či existujú nejaké kurzy tvorivého písania, ale... Keď som na javisku, som tam spontánna – zrazu mi niečo napadne a spravím to. Na predposlednej generálke *Ruských denníkov* mi v poslednej scéne napadlo, že moja postava už musí mať aj blchy a musí sa neuroticky škrabať. Sú to automatické, podvedomé podnety... Takto spontánna a nápaditá neviem byť pri písaní.

A čo výtvarné umenie? Študovali ste na ŠUP-ke fotografiu, vraciate sa niekedy k tomu?
Áno, študovala som na ŠUP-ke a milujem obrazy. Viac ma vzruší krásny obraz ako najväčší briliant na svete. Ale nikdy som nebola dosť slobodná a tvorivá, preto som od toho odišla.

Máte obľúbených maliarov? Zbierate obrazy?
Zbieram. Kupovala som si ich ešte v Diele na splátky. Keby som mala doma ešte nejaké steny, kupovala by som obrazy aj ďalej. Moja obľúbená grafička je Katka Vavrová. Fascinujúce sú nielen jej práce, ale aj ona sama ako človek. Zoznámili sme sa tak, že som k nej šla kupovať obraz. Viezol ma jej brat a hovoril mi, že ona sa vydrží rozprávať s cudzím človekom maximálne tak polhodinku a potom dovidenia. Strávila som tam celé popoludnie a odvtedy sme s Katkou priateľky. Nemá televízor, nikoho nepozná, ale je veľmi čistá vo svojom snovom videní vecí. Milujem ju. Mám doma aj obraz od Jozefa Vyleťala. To je výtvarník, ktorý robil výpravu pre film *Panna a netvor*, ale bol to aj fantastický maliar, o ktorom Salvador Dalí povedal: „Môžem zomrieť, žije Jozef Vyleťal." Bol to disident, zakázaný umelec, mal problémy s alkoholom, zavreli ho a v base ho nútili maľovať jeden obraz za druhým. Už za „socíku" viseli jeho práce vo viacerých galériách na západe.

Študovali ste výtvarnú školu, ale nechceli ste byť výtvarníčka. Museli ste zmeniť svoje plány...
Ešte počas ŠUP-ky som robila u Alberta Leixnera, čo bol jeden z najlepších reštaurátorov na Slovensku. Robila som s ním napríklad na reštaurovaní barokových fresiek v Klasirskách. Keďže mám istú zručnosť aj trpezlivosť, hovoril mi: „Zdenička, ty musíš byť reštaurátorka." Ale na to musí človek vedieť aj maľovať a ja by som talentovky nespravila. Preto som chcela ísť študovať dejiny umenia a estetiku na filozofickú fakultu, ale kvôli otcovej minulosti to bolo nemožné.

Je zvláštne, že na filozofickú fakultu nechceli pustiť dieťa politického väzňa, ale na herectvo áno, hoci je to povolanie, pri ktorom človek každý večer predstupuje pred dav ľudí s nejakým postojom...
Mala som šťastie, že šéfom komisie bol Josef Budský, ktorý si vyberal ročník a hneď som vedela, že som ho zaujala. V treťom ročníku mi dal alternovať v Národnom divadle postavu Nele v Ullenspieglovi. V hereckom súbore to vyvolalo nevôľu – že nejaká tretiačka zo školy tam hrá hlavnú úlohu. Mala som vtedy niekoľko konfliktov, chcela som odísť z divadla a skončiť s herectvom. Povedala som mame, že sa to nedá vydržať, že neviem, respektíve viem, čo si o mne niektorí ľudia myslia, a to bolo pre mňa silné kafé.

Ako ste sa cez to dokázali preniesť?
Pomáhali mi Zdena Grúberová a Marína Kráľovičová. „Čo tu robíš? Čo tu reveš? Ty patríš na javisko, utri si slzy a padaj tam!" takto ma Marína sekala a Zdena bola môj veľký vzor. Vždy som stála v portáli a hovorila som si: „Keby som raz ja takto vedela hrať!" No a k tomu som mala šťastie, že som od prvého ročníka začala točiť. Vďaka tomu, že som študovala fotku, veľmi rýchlo som sa naučila spolupracovať s kamerou. Mám schopnosť vidieť sa cez kameru, cítiť záber a vždy som vedela, či hrám práve rukou, hlavou, celým telom... Filmový herec nemôže pracovať systémom: ja tu hrám a vy si ma nejako natočte, ale musí hrať na kameru. Kamera je jeho divák.

Dokáže vás v divadle ešte niečo nadchnúť?
Priznám sa, že nechodím na všetko. Možno to vyplýva z toho, čo všetko som už v divadle videla, ale keď už na niečo idem, nikdy nie som negatívne predpojatá a vždy sa na to teším. Keďže to dobre dopadne, som taká pyšná, akoby som tam hrala aj ja. Hovorím si, nie je to divadlo márne, má to účinok, treba divadlo robiť ďalej, treba byť náročný. Viem v divadle plakať ako korytnačka, viem sa smiať ako blázon, lebo na to divadlo je, a preto ho mám rada. Divadlo má obrovský význam v tom, aby sa človek duševne neotupil, aby sa niekde vyplakal a vysmial. Normálne prostredie ľuďom nedáva túto možnosť, žije sa veľmi rýchlo, vzťahy sú veľmi komplikované. A navyše, divadlo poskytuje človeku nielen emócie. Videla som teraz pekný televízny portrét divadelného kritika Vladimíra Štefka a on povedal jednu dôležitú vec – dnes je doba, v ktorej ľudia chcú len informácie, ale nechcú vzdelanie. Myslím si, že divadlo okrem zážitku človeka aj edukuje.

Zdena Studenková
v rozhovore s Danielom Majlingom,
dramaturgom Činohry SND

Foto Jakub Klimo pre Madam Eva, 2013

Blíži sa prepad do širočiny

Línia dobrodružnej dramaturgie v Činohre SND pokračuje ďalším projektom, v ktorom dostávajú priestor nezávislí tvorcovia. Po autorskej *Artaudii, Morene, Sme medzi vami* a potom *tRipe* poľského autora Radoslava Paczochu, prichádza na rad poézia. A to nie hocijaká. Ale jedného z najvýraznejších konkretistov Trnavskej skupiny – Jána Stacha. Aktuálnu sezónu v Činohre SND tak v júnovej premiére zavŕši *Šmátranie v širočine*.

Aká je cesta človeka pri ponáraní sa do poézie?

Ale nemý
kráča človek, sám z rodu štvancov,
navracia sa
s rukami dopredu
a šmátra. Pokoja však nieto
v jeho stopách, niet konca
sliedeniu a kľučkovaniu ohňov,
ba vlastne ani únikov už niet.

Stacho je autor turbulentných životných osudov. Ako tínedžer pokusne paktoval s kompozíciou, dokonca u Mikuláša Schneidera Trnavského. Nakoniec sa rozhodol pre lekársku fakultu. Stal sa z neho skutočný lekár, ktorý sa nakoniec po životných peripetiách stal kultúrnym redaktorom a potom i atašé v Indii. Literatúra si ho však získala naplno a kompletne a dôsledne. Tak ako v medicíne i v nej chcel odhaľovať to neznáme. Prešiel hektickými životnými obdobiami, v ktorých zažil rozpad manželstiev, dopravnú nehodu aj pobyt v nápravnovýchovnom zariadení, potom i autonehodu, ktorá ho celoživotne pripútala na lôžko a nakoniec izolovala od okolia.

A práve preto je *Šmátranie v širočine* také príťažlivé vstupovanie do neznáma, do nového sveta kontrastov a vábivého jazyka. A zmyslov. Bude to inscenácia, v ktorej do nepoznaného alebo za neznámym budú putovať muži. Bude to cesta rozpoltených svetom otcov, synov, milencov, ale aj fajčiarov či zurvalcov, i tých, ktorí hľadajú spiritualitu alebo absolútnu senzualitu. *Šmátranie v širočine* tak môže byť zážitok nevšedný, lebo Stachove slová vibrujú. Rezonujú s dušou i telom a ponúkajú ponoriť sa do poézie inak. Lebo je to akási provokácia vnemov, ponuka metafor, dynamiky a prekvapení.

Do tohto hľadania podstaty nás bude vťahovať Ján Gallovič a Juraj Hrčka v kompozícii plnej kontrastov a živej hudby Kamila Mikulčíka a v réžii Sone Ferancovej, ktorej inscenáciu *Ksicht* mohli diváci našej činohry vidieť pred niekoľkými sezónami v Štúdiu. Nebude to mentorský výklad o hĺbke jeho básní, ale divadelný pohľad na to, ako pretaviť takýto svet hry a jazyka do divadla.

Kompozícia z niektorých básní z diel: *Svadobná cesta*, *Dvojramenné čisté telo*, *Zážehy*, *Apokryfy*, *Z prežitého dňa,* dovolí divákom ošmátrať si neznáme a plne ho skúsiť chápať. Nie priamo mysľou, ale zmyslami.

Už 16. júna bude možné vydať sa so Stachom na cestu priamo k podstate v *Šmátraní v širočine* v Modrom salóne. Bude to poetická bodka za projektmi tejto sezóny v Modrom salóne.

Miriam Kičiňová,
lektorka dramaturgie Činohry SND
Foto návrh vizuálu Jakub Gulyás

Šmátranie v širočine
Réžia Soňa Ferancová
Hudba Kamil Mikulčík
Účinkujú Ján Gallovič, Juraj Hrčka
Premiéra 16. 6. 2019 19.30 h
nová budova SND | Modrý salón

Cena ministerky kultúry

Foto MK SR

Ministerka kultúry SR Ľubica Laššáková udelila Ceny ministerky kultúry v oblastiach profesionálneho umenia za rok 2018. V siedmich kategóriách boli celkovo ocenení dvanásti laureáti. Spomedzi nich aj štyria umelci, ktorých umelecký osud je úzko spätý so SND.

Cenu za výnimočný prínos v oblasti divadla a tanca si z rúk ministerky prevzala sólistka Opery SND **Ľubica Vargicová** za stvárnenie postavy Donny Anny v opere W. A. Mozarta *Don Giovanni* s prihliadnutím na doterajšie výnimočné umelecké výsledky v oblasti slovenského operného a koncertného umenia doma a v zahraničí.

Laureátom ceny za výnimočný prínos v oblasti hudby sa stal zbormajster **Ladislav Holásek** za mimoriadny celoživotný prínos. Prof. Holásek bol zbormajstrom Opery SND v rokoch 1970 – 1991.

Laureátkou ceny za celoživotný prínos v oblasti umenia sa stala kostymérka a scénická návrhárka **Helena Bezáková** a libretistka a dramaturgička **Jela Krčméry-Vrteľová** za dlhoročnú tvorivú činnosť v Opere SND a výnimočný prínos v oblasti prekladov libriet svetovej opernej tvorby, prekladov piesňovej a oratoriálnej tvorby.

Slovenka roka

V novej budove SND sa jeden májový večer niesol v znamení žien. Na 11. ročníku populárnej a obľúbenej čitateľskej ankety SLOVENKA ROKA, ktorú organizuje týždenník Slovenka v spolupráci s RTVS a SND, ocenili deväť výnimočných Sloveniek.

Foto Pavol Urbánek

V kategórii Umenie a kultúra dostala najviac hlasov očarujúca **Diana Mórová.** Jedna z najvýznamnejších slovenských herečiek pôsobí na našej prvej scéne od roku 1992, vytvorila celý rad dramatických aj komediálnych postáv a ako sa zdôverila, jej najväčšou radosťou je rozdávať šťastie.

V kategórii Podpora mladých talentov si najväčšiu priazeň v hlasovaní získala **Magdaléna Rovňáková**, zakladateľka, dirigentka a manažérka Bratislavského chlapčenského zboru, ktorý vedie od vzniku v roku 1982. Nadaní speváčikovia účinkujú aj v mnohých inscenáciách Opery SND.

Ani tento rok nechýbalo udelenie mimoriadneho ocenenia redakcie týždenníka Slovenka trom výnimočným osobnostiam, ktoré svoju prácu povýšili na poslanie a zmysel života. Získali ho Marína Kráľovičová, Gabriela Belopotocká a Darina Laščiaková.

Vznešená, elegantná dáma **Marína Kráľovičová,** prekypujúca energiou, vitalitou a závideniahodným temperamentom opäť potvrdila, že má rada ľudí a tento svet – divadlo a poéziu.

Odkrývanie rébusu

Čakanie na Hoffmanna

Uvedenie Offenbachových *Hoffmannových poviedok* je v divadle vždy udalosťou. Je to dielo, ktoré umožňuje vyložiť fantastické rozprávanie vo svojej subjektívnej zaujatosti, kde sa prikrášľuje, preháňa, ospravedlňuje, sníva, nahovára a deje sa ešte všeličo možné. Pre mňa je toto zaujaté rozprávanie predovšetkým prehliadkou dejinných súvislostí, v ktorých sa predstavia temné figúrky minulosti vždy v inom politickom prestrojení a maľujú nám variabilné ružové budúcnosti. To, že im uveríme, že ich argumenty často preberáme, je našou tragédiou, ktorá vedie k spoločenskému, ale i osobnému krachu, ako to vidíme v prípade básnika Hoffmanna.

Opera *Hoffmannove poviedky* patrí k najospevovanejším, najžiadanejším dielam opernej literatúry, súčasne je však aj najzamotanejším inscenačným rébusom, preto to boli znamenití režiséri na celom svete. V Slovenskom národnom divadle ju inscenovali také osobnosti ako Viktor Šulc (1935), Kornel Hájek (1963), a ako to máme ešte v živej pamäti, Jozef Bednárik (1992).

Kaleidoskop ľudí

v kostýmoch výtvarníčky Ľudmily Várossovej

Čo pre teba znamená realizácia kostýmov k takej zvláštnej opere, akou sú *Hoffmannove poviedky*?
Najskôr som si musela odpovedať na otázku, či je na mieste výtvarná bohatosť, ktorá sa v tomto diele ponúka, pretože hudba i libreto sú plné rozprávačských, až rozprávkových konštrukcií. Alebo prísť s konceptom, ktorý bude hľadať zobrazenie príbehu v súčasnom svete s jeho estetikou. Snažiť sa aktualizovať príbeh opery.

Spolupracovala si s Jozefom Bednárikom – aký je rozdiel v ponímaní a realizácii teraz a vtedy?
Začiatkom 90. rokov, keď predchádzajúca inscenácia vznikla, sme sa domnievali, že naše obecenstvo túži vidieť človeka v spoločnosti odľahčeným, romantizujúcim pohľadom. Dnes žijeme viac-menej bez ilúzií, takže naše reflektovanie sveta je prozaickejšie s naliehavejšou dávkou realizmu, ba až sarkazmu.

Ako vyložil operu Beďo (Jozef Bednárik) a ako Pavol Smolík?
Režisér Jozef Bednárik v inscenácii nastavil zrkadlo svetu umelcov. Fantazíroval, dal postavám krídla, nemoralizoval, ale ako skvelý pozorovateľ sa dotýkal mnohých tém života a jeho hodnôt. Prostriedkom mu bolo aj bravúrne využívanie výtvarných prostriedkov. Pavol Smolík apeluje na rôzne aspekty sociálnej manipulácie, akými je napríklad túžba po univerzálnej kráse, citové vyprázdnenie, mediálna posadnutosť a s tým súvisiaca strata osobnej identity.

Aký ste hľadali inscenačný kľúč, keďže pripravujete inscenáciu pomerne za krátky čas?
Zodpovedajúci zrýchlenému času, ktorý žijeme. A naostro! Naša komunita je vzorkou divadelného sveta – je to kaleidoskop ľudí, ktorý nachádzame v zákulisí, vo foyeri, v bufete, medzi divákmi. Kde každý z nich túži byť aspoň na chvíľu súčasťou fantazijných, vtipných, osudových či vášňou naplnených Hoffmannových príbehov. Zostanú v ľuďoch nejaké ilúzie? V obnaženom technickom zákulisí, ktoré v jednotlivých epizódach dostane sofistikovanejšie podoby, budeme napĺňať ich príbehy v súčasnej estetike.

Je Hoffmann skrachovanec z vlastnej viny?
Ani jeden z nás si nedokáže presne nastaviť svoj život, hoci sa o to urputne snaží, lebo život je koktailom ľudskej túžby, vôle, vášne, dávky empatie, je formovaný prostredím, náhodou, šťastím – skrátka osudom... Pre divadlo je zobrazenie hrdinu vo víre života lákavejšie ako počúvanie lamentovania napravených starých hriešnikov.

Odohráva sa dej teraz alebo v minulosti?
Takéto životné príbehy sa budú odohrávať aj v budúcnosti...

Ľudmila Várossová,
kostýmová výtvarníčka
v rozhovore s Martinom Bendikom,
dramaturgom Opery SND

Divadelný orbis pictus

podľa scénografa Jaroslava Valeka

Pracovať na titule, ktorý patrí tematicky k najzaujímavejším a z pohľadu potreby vkladu inscenačného kumštu, je mimoriadnou výzvou. História vzniku a inscenačná tradícia „Hoffmanniek" takou výzvou určite je. Už pôvodná literárna predloha a jej dramatické spracovanie svojou pikantnou témou v atraktívnom prostredí divadla dokázala vyvolať mimoriadny záujem po bulvárnych príbehoch bažiaceho a zároveň prudérneho dobového meštiactva. Offenbachova hudba svojou podstatou bizarnú atmosféru zásadne umocňuje. Hlavný hrdina – Hoffmann sa projektuje ako osoba nevšedných zážitkov, a až na hranici šialenstva sa oddáva divadelnej imaginácii. To je presne to, čo vzrušuje aj súčasnú globalizáciou vykŕmenú spoločnosť. Všetci by chceli mať zázračné „coppéliovské" okuliare, ktoré umožňujú vidieť to, čo si ich majiteľ praje a nie všednú nezaujímavú realitu. Divadelný orbis pictus alebo hry divadla na divadle, multimetaforickosť príbehu, možnosť rôznorodých výkladov, ako aj tvorbu skutočne „autorsky správneho" umiestnenia prostredí, je pre výtvarníka scény tým najvzrušujúcejším podnetom. Na takúto prácu však treba primerané tvorivé obdobie, ktoré sa v tomto prípade nepodarilo z rôznych dôvodov, vytvoriť. A tak, aj s vedomím pominuteľnosti ponuky na tvorbe atraktívneho diela, dobrovoľne a profesionálne kladiem svoju hlavu na pomyselný klát umenia a pred prvým uvedením tohto výnimočného diela skoro s určitosťou očakávam omilostenie divadelných múz.

Slovenské národné divadlo

Program Jún 2019

Činohra

Sobota 1. 6.
Fyzici — Premiéra
Friedrich Dürrenmatt
Príbeh o tajných agentoch s posla…
fyzikov v psychiatrickej liečebni
19.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Popol a vášeň
Christopher Hampton
Strhujúca rekonštrukcia o zrade, priateľstve, poľovačke a vášni
19.00 – 21.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Nedeľa 2. 6.
Fyzici — Premiéra séria NČ 3
Friedrich Dürrenmatt
Príbeh o tajných agentoch s posla…
fyzikov v psychiatrickej liečebni
19.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Bakchantky — séria NČ 2
Euripides
Príbeh o rozpore medzi autoritatívnou vládou a bezuzdným hedonizmom
19.00 – 21.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Pondelok 3. 6.
Hosťovanie Činohry SND v Rabčiciach
s inscenáciou Tichý bič

Utorok 4. 6.
Fyzici
Friedrich Dürrenmatt
Príbeh o tajných agentoch s posla…
v psychiatrickej liečebni
10.00 – 13.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Bakchantky
Euripides
Príbeh o rozpore medzi autoritatívnou vládou a bezuzdným hedonizmom
10.00 – 12.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Streda 5. 6.
Apartmán v hoteli Bristol
Roald Dahl
Čierna komédia na motívy poviedok Roalda Dahla
10.00 – 13.00 | 19.00 – 22.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Morena
Dominika Kavaschová, Andrea Bučková, Matúš Kvietik, Martin Ondriska
Autorská inscenácia ako sonda do vnútorného sveta ženy na prelome tridsiatky
10.00 – 11.00 hod. | nová budova SND | Štúdio
19.30 – 20.30 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Štvrtok 6. 6.
Apartmán v hoteli Bristol
Roald Dahl
Čierna komédia na motívy poviedok Roalda Dahla
10.00 – 13.00 | 19.00 – 22.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Piatok 7. 6.
FEED_X
Kurt Hentschläger
Silná performancia rakúskeho autora poukazujúca na hranice ľudského vnímania
19.00 – 20.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Piatok 14. 6.
Odysea — Premiéra
Roland Schimmelpfennig
Bájny príbeh antického Grécka. Čo má spoločné s príbehom súčasných utečencov?
19.00 – 20.45 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Mercedes Benz
Péter Esterházy
Turbulentné dejiny strednej Európy v osudoch jednej rodiny
19.00 – 22.00 hod. | nová budova SND | Štúdio

Spoločenstvo vlastníkov — premiéra
Jiří Havelka
Autorská inscenácia postavená na pôdorysе bežnej schôdze spoločenstva vlastníkov
11.00 – 12.25 | 16.00 – 17.25 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Bál
Božena Slančíková-Timrava/Daniel Majling
Na motívy poviedok Boženy Slančíkovej-Timravy
19.00 – 22.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Sobota 15. 6.
Ilúzie
Ivan Vyrypajev
Súčasná hra ruského autora o (ne)naplnených láskach na púti do večnosti
19.00 – 20.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Kabaret Normalizácia alebo Modlitba pre Martu
Matúš Bachynec
Hra písaná na telo v výnimočnej speváčke i osobnosti Marte Kubišovej
19.30 – 21.10 hod. | nová budova SND | Modrý salón — séria NČ 1

Nedeľa 16. 6.
Fyzici — Premiéra
Friedrich Dürrenmatt
Príbeh o tajných agentoch s posla…
fyzikov v psychiatrickej liečebni
19.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Bačova žena
Ivan Stodola
Ikonická dráma o žene medzi dvomi mužmi
19.00 – 20.40 hod. | nová budova SND | Štúdio

Šmátranie v širočine — Premiéra séria Y-VIP
Na motívy poézie Jána Stacha
19.30 – 20.30 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Utorok 18. 6.
Richard III.
William Shakespeare
Shakespearova politická dráma o antihrdinovi, manipulátorovi a intrigách
19.00 – 22.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Zjavenie (hrobárova dcéra) – premiéra
Viliam Klimáček
Ironická groteska o tradičnej rodine, o slovenskej duši a o strachu
19.00 – 21.10 hod. | nová budova SND | Štúdio

Ste medzi nami
Autorská inscenácia divadla Zrakáč
19.30 – 21.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Veselé paničky windsorské
William Shakespeare

Utorok 25. 6.
Nad našu silu
Bjørnstjerne Bjørnson
Báseň o slobode, rovnosti a odpustení?
19.00 – 20.45 hod. | nová budova SND | Štúdio

Veselé paničky windsorské
William Shakespeare
Klasická shakespearovská komédia o záletnom rytierovi Falstaffovi
19.00 – 22.00 hod. | historická budova SND

Streda 26. 6.

Opera

Sobota 1. 6.
La traviata — Derniéra
Giuseppe Verdi
Opera v troch dejstvách v talianskom jazyku
19.00 – 21.35 hod. | nová budova SND

Streda 5. 6.
Carmen
Georges Bizet
Opera v štyroch dejstvách vo francúzskom jazyku
19.00 – 21.55 hod. | historická budova SND

Štvrtok 6. 6.
Così fan tutte
Wolfgang Amadeus Mozart
Komická opera v dvoch dejstvách v talianskom jazyku
19.00 – 21.35 hod. | historická budova SND

Nedeľa 9. 6.
Matiné
k premiére opery Hoffmannove poviedky
10.30 – 12.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Utorok 11. 6.
Macbeth
Giuseppe Verdi
Opera v štyroch dejstvách v talianskom jazyku
19.00 – 22.00 hod. | historická budova SND

Hoffmannove poviedky — Premiéra séria Y-VIP
Jacques Offenbach
Opera v troch dejstvách s prológom a epilógom vo francúzskom jazyku
19.00 – 21.45 hod. | nová budova SND

Piatok 14. 6.
Hoffmannove poviedky — Derniéra
Jacques Offenbach
Opera v troch dejstvách s prológom a epilógom vo francúzskom jazyku
19.00 – 21.45 hod. | nová budova SND

Sobota 15. 6.
Hoffmannove poviedky — Premiéra
Jacques Offenbach
Opera v troch dejstvách s prológom a epilógom vo francúzskom jazyku
19.00 – 21.45 hod. | nová budova SND

Utorok 18. 6.
Hoffmannove poviedky — Derniéra
Jacques Offenbach
Opera v troch dejstvách s prológom a epilógom vo francúzskom jazyku
19.00 – 21.45 hod. | nová budova SND

Sobota 22. 6.
Rozprávka o šťastnom koncі*
Peter Zagar
Rozprávková opera pre deti a ich rodičov v slovenskom jazyku
11.00 – 13.00 hod. | historická budova SND

Hoffmann, to je víťazstvo ducha nad telom

v interpretácii Mickaela Spadacciniho

„Moja metresa? Vôbec nie. Lepšie povedané tri milenky – umelkyňa, mladé dievča a kurtizána." Hoffmann, básnik a hudobník, nám rozpráva svoje fantastické príbehy. Márne sa pokúša spoznať lásku, vášeň, slasť, lebo zákonite vždy zlyhá. Útechu nachádza iba v alkohole, aby zabudol na strasti života. Ako to spieva, citujem; *„Nám ostáva len božské opojenie duchom piva a vína... opitosť a bláznovstvo."* Ničota, na ktorú chceme zabudnúť. Náš básnik váha, nevie nájsť cestu a súčasne sám seba ničí svojimi neuveriteľnými príbehmi. Jediné, čo ho zachráni, je jeho múza v podobe poézie, je to vlastne víťazstvo ducha nad telom.

Mickael Spadaccini

Rafael Alvarez

Belgický tenorista s talianskymi koreňmi Mickael Spadaccini študoval na konzervatóriu v Liège a na Universita del bel canto u Mirelly Freni, neskôr na Accademii Verdiana v Bologni v triede Carla Bergonziho. Už ako deväťnásťročný získal Cenu Nicolaia Ghiaurova. Na profesionálnej scéne debutoval v Teatro Municipale Reggio Emilia (2008) v postave Ismaela (*Nabucco*). Odvtedy stvárnil veľké množstvo postáv, prevažne lyrických a dramatických partov talianskej proveniencie: Radames (*Aida*), Alfréd (*La traviata*), Des Grieux (*Manon Lescaut*), Rudolf (*Bohéma*), Cavaradossi (*Tosca*), Vojvoda (*Rigoletto*), Don Carlo (*Don Carlo*), Foresto (*Attila*), Edgar (*Edgar*) a tiež aj Hoffmanna... Predstavil sa na operných scénach v Neapole, Benátkach, Miláne, Ríme, Turíne, Talline, Rige, Paríži, Gente, Bombaji, Drážďanoch, Moskve, Buenos Aires a ďalších. V roku 2015 debutoval v Salzburgu na Osterfestspiele ako záskok za Jonasa Kaufmanna v role Turrida (*Sedliacka česť*) pod taktovkou Christiana Thielemanna. Od roku 2018 je sólistom v opere v Darmstadte.

Mickael Spadaccini

Hoffmann a jeho fiktívny svet

v interpretácii Rafaela Alvareza

Pre mňa Hoffmann, sklamaný životom, postupne stráca rozum. Zamiloval sa do nesprávnej ženy.
Fascinuje ho Stella svojou odlišnosťou, ale aj komplexnosťou svojej osobnosti, inklináciou k umeniu, či jednoducho bytosťou ako takou.
Ak chcete dobre interpretovať Hoffmanna musíte sa vyzbrojiť širokou škálou psychologických daností, aby ste boli schopní obsiahnuť celý jeho manicko-depresívny potenciál.

Výrazne to platí pre dnešok, keď trend udáva v našom živote internet, mobilné telefóny a tablety a mnohí z nás žijú vo virtuálnom svete tak, ako žil v akomsi fiktívnom svete Hoffmann.
Z vokálnej stránky si Hoffmann vyžaduje tri flexibilné typy hlasu – „ľahký", lyrický a spinto. Interpretácia je náročná, musíte disponovať flexibilitou hlasu. Pre mňa boli v histórii ideálnymi interpretmi Alfredo Kraus, Neil Shicoff a mojím najobľúbenejším bol v tejto úlohe Plácido Domingo. Ja som spieval Hoffmanna v niekoľkých inscenáciách v rôznych divadlách. Verím, že si získame divákov aj touto skvelou produkciou, ktorú pripravujeme v SND.

Mexičan Rafael Alvarez absolvoval konzervatórium v rodnom Mexico City. Ako sólista začal svoju kariéru v mexickej Národnej opere. Po troch rokoch získal štipendium na Musikhochschule vo Viedni (1995 – 1996), kde začal účinkovať v Neue Oper Wien. Následne absolvoval majstrovské kurzy u Ramóna Vargasa a kurz piesne a oratória v Linzi. V roku 2006 sa predstavil v Schlosstheateri Schönbrunn. V roku 2008 debutoval ako Faust v Edinburg Grand Opera.
Od roku 2007 účinkuje v mnohých divadlách v Česku a v roku 2009 začal pravidelne spolupracovať so Štátnou operou Praha (Princ v Dvořákovej *Rusalke*, Vojvoda z Mantovy v *Rigolettovi*, Pinkerton v *Madama Butterfly* atď.). So sólistami tohto operného súboru sa predstavil ako Don José v *Carmen* v rámci 1. kórejského operného festivalu v Seoul Arts Center (2010).
Od sezóny 2012 – 2013 je sólistom Janáčkovej opery Národného divadla Brno. V SND sme Rafaela Alvareza privítali ako Jacopa Foscariho v inscenácii Verdiho opery *Dvaja Foscariovci*.

Martin Bendik,
dramaturg Opery SND

Rafael Alvarez

DRAMATURGICKÝ PLÁN 2019 — 2020

Č

PREMIÉRY ČINOHRY

Jiří Havelka a kolektív

Dnes večer nehráme

Réžia Jiří Havelka
Premiéra 26. a 27. 10. 2019
Sála činohry

Autorská inscenácia Jiřího Havelku vychádzajúca z reálií slovenského a českého divadla sa tematicky opiera o 30. výročie nežnej revolúcie a osobnosti, ktoré s ňou úzko súvisia. Prináša dvojitú optiku na novembrové udalosti, skúma ich ako akt divadelný i politický. Divadelnosť revolúcie ako podstata a princíp, ale zároveň ako rekonštrukcia udalosti samotnej.

Henry Lewis, Jonathan Sayer, Henry Shields

Celé zle

Réžia Michal Vajdička
Premiéra 9. a 10. 11. 2019
Štúdio

Nie práve najprofesionálnejšia divadelná skupina naštudovala novú hru. Počas predstavenia sa pokazí naozaj všetko, čo sa pokaziť môže – herci si text takmer vôbec nepamätajú, hlavnú ženskú hrdinku takmer prizabijú, a aby toho nebolo málo, celú scénu počas predstavenia doslova zdemolujú. Súčasná britská komédia prináša ironický pohľad na svet divadla, no zároveň je aj obrovskou poctou tomuto svetu.

Jozef Gegor Tajovský/ Gabriela Preissová

Hriech/ Jej pastorkyňa

Réžia Matúš Bachynec
Premiéra 25. a 26. 1. 2019
Štúdio

Dva klenoty slovenskej a českej realistickej drámy. Spoločné uvedenie týchto klasických hier ponúka viacero zaujímavých konfrontácií. Konfrontácia základného príbehu v dvoch verziách – jednej komickej a druhej tragickej, konfrontácia dvoch bratských národných dramatík, dvoch prístupov k životu, dvoch národných pováh…

Michail Afanasievič Bulgakov, SKUTR

Divadelný román

Réžia SKUTR
Premiéra 1. a 2. 2. 2020
Sála činohry

M. A. Bulgakov čerpá zo svojich bohatých skúseností s divadlom v období pred druhou svetovou vojnou. Groteskný pohľad do divadelného zákulisia poodhaľuje vášnivý svet umenia, pozoruhodné životy jeho tvorcov, ale aj každodennú prevádzku, závisť, intrigy – teda všetko to, čo k divadlu neodmysliteľne patrí. Pričom nad všetkým neúnavne bdie pozorné oko J. V. Stalina.

Johann Wolfgang von Goethe

Torquato Tasso

Réžia Jan Antonín Pitínský
Premiéra 28. a 29. 3. 2020
Štúdio

Komorný príbeh o kontroverznom talianskom básnikovi – o komplikovanom životnom príbehu umelca vo vzťahu k sebe samému, ale aj k societe, ktorá ho obklopuje. Goetheho hra veľmi výstižne analyzuje vzťah spoločnosti a umelcov – excentrických osôb obostretých tajomstvom, stíhaných zvýšenou pozornosťou, obdivovaných i zatracovaných, považovaných za géniov, ale aj egocentrikov či narcisov.

Jozef Hollý

Kubo

réžia: Lukáš Brutovský
premiéra: 4. a 5. 4. 2020
Sála činohry

„Anča, aha, ja mám nožík", je najznámejšia replika z populárnej veselohry, ktorú jej autor, Jozef Hollý nikdy nenapísal. Preslávil ju Jozef Kroner. Dedinský obmedzenec Kubo sa stal vďaka nemu prototypom komickej figúry, na ktorej sa nesmejú len ostatné postavy, ale predovšetkým diváci. Činohra SND v jubilejnej sezóne siahla po tomto diele slovenskej klasiky, ktoré sa prekvapivo na doskách našej prvej scény doposiaľ nikdy neinscenovalo.

Heiner Müller

Stroj Hamlet

Réžia Sláva Daubnerová
Premiéra 30. a 31. 5. 2020
Štúdio

Prenikavý pohľad na zmysel samotného umenia, divadla a kultúrnej identity národa i postavenie umelca v spoločnosti. Európa a jej trosky sa tu konfrontujú s pocitmi malého národa, Hamlet ako „prototyp" racionálneho mužského princípu s Oféliou ako emocionálnym ženským princípom. Müller otvára otázky identity a cesty k zjednoteniu dvoch svetov, dokonca niekoľkých svetov, ktoré umelec svojím „ja" obýva, naplňuje a zahŕňa.

Ingmar Bergman

Scény zo života (Ingmara Bergmana)

/pracovný názov/
Réžia Roman Polák
Premiéra 6. a 7. 6. 2020
Sála činohry

Hra vychádzajúca nielen zo spomienok a scenárov Ingmara Bergmana, ale aj zo spomienok jeho spolupracovníkov zachytáva umelca pri divadelnej inscenácie. Príbeh sa dotýka samotnej podstaty umeleckej práce a divadla, podstaty povolania režiséra, ktorý sa vymetaním vlastných démonov snaží pomenovať démonov celej spoločnosti.

O

PREMIÉRY OPERY

Antonín Dvořák

Rusalka

Hudobné naštudovanie
Ondrej Lenárd
Réžia Magdaléna Švecová
Premiéra 20. a 22. 2. 2020
nová budova SND

Rusalka nie je zďaleka iba romantickou rozprávkou. Odkrýva množstvo na prvý pohľad nebadateľných symbolických a psychologických významov, zobrazuje nielen súboj úprimnosti s pokrytectvom a zradou, ale tiež večný súboj svetla a tmy, sna o večnosti a reality smrteľnosti. Dvořákova opera je plná oslnivej hudobnej krásy a súčasne patrí medzi diela, ktoré oslovia diváka hľadajúceho odpoveď na tie najzložitejšie životné otázky.

Giuseppe Verdi

Aida

Hudobné naštudovanie
Ondrej Lenárd
Réžia Pavol Smolík
Premiéra 13. a 14. 3. 2020
nová budova SND

Nevšedné dielo majstra Verdiho patrí medzi najpopulárnejšie diela svetovej opernej literatúry. V hudbe *Aidy* sa stretáva okázalý lesk štátnych a vojenských ceremónií s vypätými okamihmi citových konfliktov ústredných protagonistov a vonkajšková nádhera masových scén so zbormi a baletnými číslami s intímne ladenými pasážami lyrických osobných vyznaní. *Aida* je výpravnou monumentálnou freskou a pútavým romantickým príbehom so strhujúcou hudbou.

Wolfgang Amadeus Mozart

Figarova svadba

Hudobné naštudovanie
Ondrej Olos
Réžia Jiří Heřman
Premiéra 13. 6. 2020
nová budova SND

Hra o drzom barbierovi, ktorý trvá na tom, že si je rovný s každým bez ohľadu na spoločenské postavenie či majetok, poznačila obdobie osvietenstva. Mozarta vzrušovalo zobrazovanie charakterov bežných ľudí a tak sa polovážna komédia priam hemží intrigami, zábavnými nedorozumeniami, malými i veľkými hrdinstvami, ale i trpkými skúsenosťami bezohľadných záletníkov.

Operné štúdio SND

Aktivity Opery SND obohatí v jubilejnej divadelnej sezóne projekt, ktorého ambíciou je ponúknuť mladým umelcom ďalší profesionálny rast priamo na pôde SND pod vedením a v tvorivej spolupráci s výnimočnými osobnosťami. Od novembra do konca sezóny sa budú mladí stretávať na workshopoch a seminári, pripravia Koncert (23. 4. 2020) a premiéry opier

Henry Purcell

Dido a Aeneas

Jozef Grešák

Zuzanka Hraškovie

Premiéry 22. a 23. 5. 2020

B

PREMIÉRY BALETU

Ludwig Minkus

Don Quijote

Choreografia Vasilij Medvedev, Stanislav Fečo/ podľa M. Petipu
Hudobné naštudovanie
Dušan Štefánek
Premiéry 22. a 23. 11. 2019
nová budova SND

Dielo na motívy románu španielskeho spisovateľa Miguela de Cervantesa a hudbu Ludwiga Minkusa predstavil pred 150 rokmi (1869) Marius Petipa v Cárskom Veľkom divadle v Moskve. Balet ako synonymum večného boja s veternými mlynmi uvádzame v naštudovaní znalcov klasických diel Vasilija Medvedeva a Stanislava Feča. Veľkolepá výprava s atmosférou slnečného Španielska, temperamentná hudba a dynamická choreografia je zvýraznená virtuozitou sólistov i baletného zboru.

Sergej Prokofiev, Michael Corder

Popoluška

Choreografia a réžia Michael Corder
Hudobné naštudovanie
Dušan Štefánek
Premiéra 24. 4. 2020
nová budova SND

Popoluška je majstrovským opusom odkazu 20. storočia – zvukovo a melodicky bohaté dielo plné emócií, krehkosti aj melancholie, ale najmä nádherných tanečných obrazov. Významný európsky tvorca Michael Corder, ktorý spolupracoval so svetovými súbormi, akými sú napríklad Royal Ballet, Sadler's Wells Royal Ballet v Londýne, prináša moderné choreografické videnie a originálny režijný koncept.

Ateliér

Maurice Ravel, Reona Sato, Adrian Ducin

RAVEL

Premiéra máj 2020

Impresionista Maurice Ravel inšpiroval svojimi dielami *Dafnis a Chloé* a *Bolero* významných svetových choreografov na čele s Michailom Fokinom či Mauriceom Béjartom. Dvaja tvorcovia z najmladšej choreografickej generácie Reona Sato a Adrian Ducin, absolventi choreografie na VŠMU, chcú predstaviť tieto diela v novom inscenačnom tvare v kontexte divadelného výrazu 21. storočia.

Č O B

Gala 100 SND

Vznik SND si pripomenieme dielami zo zlatého fondu činohry, opery i baletu v rámci ich vzájomných presahov. Historické momenty prepojí súčasná tvorba troch umeleckých súborov v interpretácií popredných umelcov našej prvej scény a režijnom koncepte v kontexte európskeho divadelného diania 21. storočia. V programe nebudú chýbať ani autori prelomových diel pôvodnej tvorby. Večer ozvláštni svetová premiéra nedávno objaveného baletného divertissementu slovenského skladateľa Bélu Kelera s názvom *La Chasse aux papillons, Opus 133*, ktorý dokončil vo Wiesbadene v roku 1872. Súčasťou večera budú aj vrcholné tanečné a operné čísla v podaní slovenských umelcov pôsobiacich v zahraničí.

Barok, ako čas zrodu opery, otvára dvere do

Operného štúdia SND

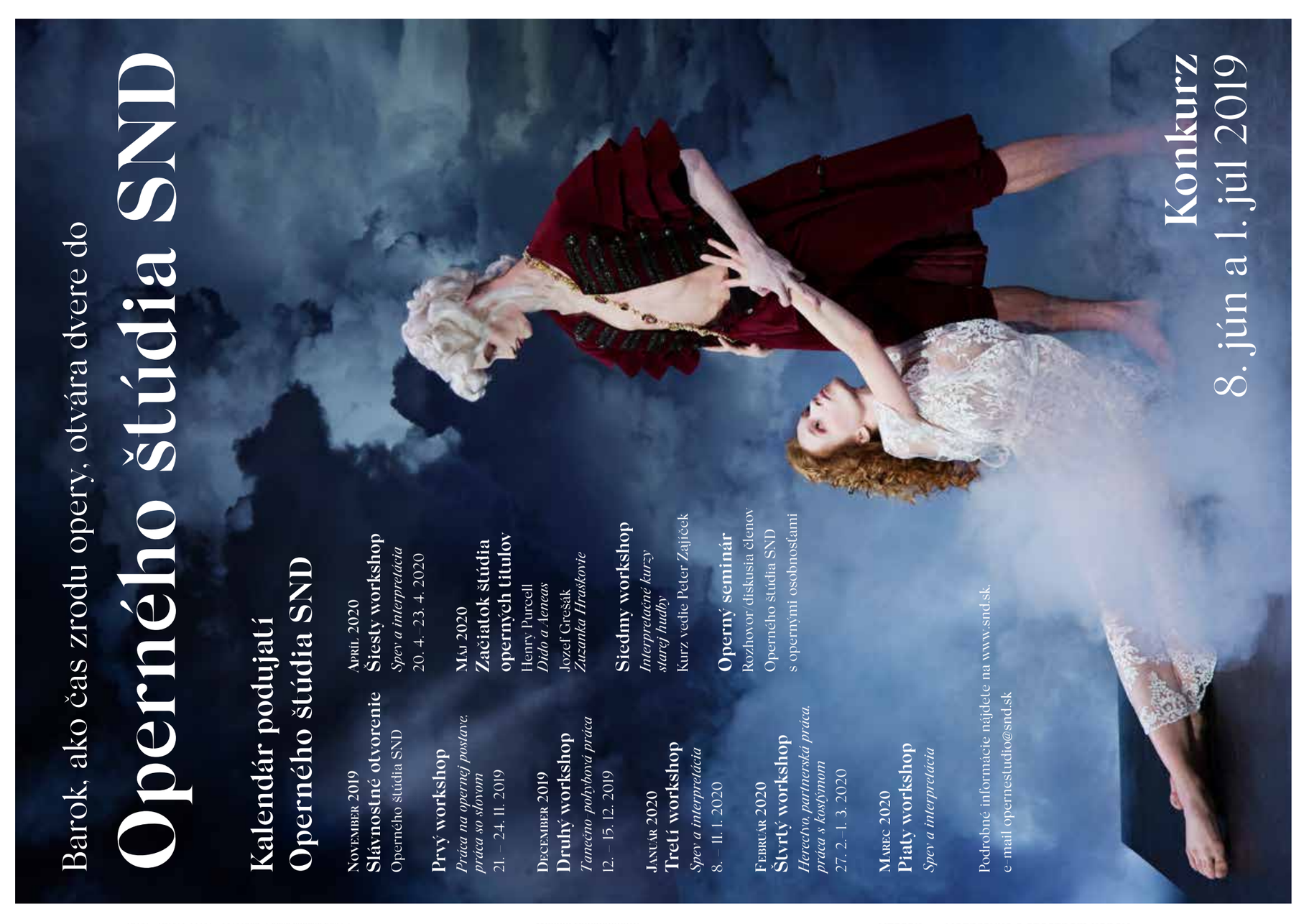

Kalendár podujatí Operného štúdia SND

November 2019
Slávnostné otvorenie
Operného štúdia SND

Prvý workshop
Práca na opernej postave: práca so slovom
21. – 24. 11. 2019

December 2019
Druhý workshop
Tanečno- pohybová práca
12. – 15. 12. 2019

Január 2020
Tretí workshop
Spev a interpretácia
8. – 11. 1. 2020

Február 2020
Štvrtý workshop
Herectvo, partnerská práca, práca s kostýmom
27. 2. – 1. 3. 2020

Marec 2020
Piaty workshop
Spev a interpretácia

Apríl 2020
Šiesty workshop
Spev a interpretácia
20. 4. – 23. 4. 2020

Máj 2020
Začiatok štúdia operných titulov
Henry Purcell
Dido a Aeneas

Jozef Grešák
Zuzanka Hraškovie

Siedmy workshop
Interpretačné kurzy starej hudby
Kurz vedie Peter Zajíček

Operný seminár
Rozhovor/diskusia členov Operného štúdia SND s opernými osobnosťami

Konkurz
8. jún a 1. júl 2019

Sobota 8. 6.
Krvavá svadba — eurokomext.sk
Federico García Lorca
Je láska doménou len mladosti? Predstavenie Národného divadla Praha
19.00 – 21.15 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Nedeľa 9. 6.
Mária Stuartová — eurokomext.sk
Friedrich Schiller
Strhujúca dráma Štátneho divadla Košice o politike, láske, viere, o zložitosti nášho vnútra
19.00 – 20.35 hod. | nová budova SND | Štúdio

Pondelok 10. 6.
Kalifornia/Grace Slick — eurokomext.sk
René Pollesch
Hra varšavského divadla je pokusom porozumieť, kam doviedlo hľadanie nových území západnú civilizáciu
19.00 – 20.50 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Deň na trhu — eurokomext.sk
Pál Závada
Ľudský príbeh maďarského divadla o našich historických traumách a o kolektívnej zodpovednosti
19.00 – 21.25 hod. | nová budova SND | Štúdio

Utorok 11. 6.
Hedda Gablerová
Henrik Ibsen
Hra o večnej nespokojnosti, o balansovaní na okraji tragédie a šialenstva
19.00 – 21.30 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Deň na trhu — eurokomext.sk
Pál Závada
Ľudský príbeh maďarského divadla o našich historických traumách a o kolektívnej zodpovednosti
19.00 – 21.25 hod. | nová budova SND | Štúdio

Slovensko 2043
Diskusie M. Situ Strižinca o budúcnosti Slovenska s odborníkmi doplnené pohľadom umelca
19.30 – 21.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Streda 12. 6.
Rivers of Babylon
Peter Pišťanek
Kultový román Petra Pišťanka na doskách SND
19.00 – 21.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Pieseň piesní — eurokomext.sk
Roberto Latini
Pieseň piesní v podaní Fortebraccio Teatro je vystúpením, pri ktorom zabudnete, že sedíte v divadle a ocitnete sa akoby celkom inde
19.00 – 19.50 hod. | nová budova SND | Štúdio

Štvrtok 13. 6.
Láskavé bohyne
Jonathan Littell
Temná freska o kompromisoch so svedomím
19.00 – 22.20 hod. | nová budova SND | Štúdio

Spoločenstvo vlastníkov — eurokomext.sk
Jiří Havelka
Autorská inscenácia postavená na pôdoryse bežnej schôdze spoločenstva vlastníkov
19.00 – 20.25 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Leni
Valeria Schulczová, Roman Olekšák
Slovenská hra o kontroverznej režisérke Tretej ríše Leni Riefenstahlovej
19.30 – 21.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Sobota 15. 6.
Hudobno-tanečný večer
19.00 – 21.20 hod. | historická budova SND

Štvrtok 20. 6.
Esmeralda
Cesare Pugni, Vasilij Medvedev, Stanislav Fečo/
podľa Mariusa Petipu
Baletný epos na motívy románu Victora Huga
19.00 – 21.50 hod. | nová budova SND
Inscenáciu uvádzame v spolupráci s Petipa Heritage Fund St. Petersburg.

Sobota 22. 6.
Za hranicami hriechu/ Bratia Karamazovovci — séria OM
Boris Eifman
Prvé naštudovanie diela Borisa Eifmana na Slovensku
19.00 – 21.00 hod. | nová budova SND

Sobota 29. 6.
Beatles Go Baroque
Peter Breiner, Reona Sato, Andrej Petrovič, Glen Lambrecht, Adrian Ducin, Igor Holováč
Večer pôvodnej choreografie
19.00 – 21.00 hod. | historická budova SND

Sobota 18. 5.
Rozprávka o šťastnom konci*
Peter Zagar
Rozprávková opera pre deti a ich rodičov v slovenskom jazyku
11.00 – 13.00 hod. | historická budova SND

Hoffmannove poviedky
Jacques Offenbach
Opera v troch dejstvách s prológom a epilógom vo francúzskom jazyku
19.00 – 21.45 hod. | nová budova SND

Štvrtok 27. 6.
Nabucco
Giuseppe Verdi
Opera v štyroch dejstvách v talianskom jazyku
19.00 – 21.45 hod. | historická budova SND

Sobota 25. 5.
Klasická shakespearovská komédia o záletnom rytierovi Falstaffovi
19.00 – 22.00 hod. | historická budova SND

Streda 19. 6.
Ruské denníky — séria NČ 1
Aľa Rachmanovová, Roman Polák
Príbeh dievčaťa z kultúrnej rodiny počas revolúcie a občianskej vojny v Rusku
19.00 – 22.30 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Pohreb alebo svadba – čo skôr?
Chanoch Levin
Magická komédia o neobvyklých prípravách na svadbu
19.00 – 21.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Korene
Poetický večer s hudbou Martina Geišberga
19.30 – 20.20 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Štvrtok 20. 6.
Fyzici — séria NČ 2
Friedrich Dürrenmatt
Príbeh o tajných agentoch s poslaním vydávajúcich sa za fyzikov v psychiatrickej liečebni
19.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Leni
Valeria Schulczová, Roman Olekšák
Slovenská hra o kontroverznej režisérke Tretej ríše Leni Riefenstahlovej
19.30 – 21.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Piatok 21. 6.
Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch
Ján Palárik
Veselohra o zmierení, dobrodružstve, hrách lásky a náhody
19.00 – 21.50 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Pastierska symfónia
Hosťovanie Divadla Pôtoň
19.00 – 20.30 hod. | nová budova SND | Štúdio

Hosťovanie Činohry SND v Martine
s inscenáciou Pred západom slnka

Sobota 22. 6.
Štvorec
Ruben Östlund
Prvá divadelná adaptácia medzinárodne oceňovaného filmu (Zlatá palma v Cannes)
19.00 – 21.30 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Nedeľa 23. 6.
Tak sa na mňa prilepila
Georges Feydeau
Bláznivá komédia o tom, čo sa môže stať, ak sa muž rozhodne opustiť ženu
19.00 – 21.45 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Je úžasná!
Peter Quilter
Komédia o najhoršej speváčke na svete
19.00 – 21.25 hod. | nová budova SND | Štúdio

Šmátranie v širočine
Na motívy poézie Jána Stacha
16.00 – 17.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Pondelok 24. 6.
tRIP
Radosław Paczocha
Čierna komédia o troch kamarátoch v zlom čase na zlom mieste- či skôr v zlom „stave" a za zlých okolností
19.30 – 21.00 hod. | nová budova SND | Modrý salón

Utorok 25. 6.
Vojna a mier
Lev Nikolajevič Tolstoj
Ruská epopeja o spletitých cestách lásky v súkolí historických osudov
19.00 – 22.00 hod. | nová budova SND | Sála činohry

Balet

Sobota 1. 6.
Snehulienka a sedem pretekárov* — Derniéra
Václav Patejdl, Libor Vaculík, Boris Filan
Tanečný muzikál pre malých aj veľkých
11.00 – 12.55 | 17.00 – 18.55 hod. | historická budova SND

Sobota 8. 6.
Giselle
Adolphe Charles Adam, Rafael Avnikjan
Romantický balet v dvoch dejstvách
19.00 – 21.30 hod. | historická budova SND

Streda 12. 6.
Beatles Go Baroque
Peter Breiner, Reona Sato, Andrej Petrovič, Glen Lambrecht, Adrian Ducin, Igor Holováč
Večer pôvodnej choreografie
19.00 – 21.00 hod. | historická budova SND

Dizajn **Barbora Šajgalíková**

Slovenské národné divadlo je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.

99. sezóna

WWW.SND.SK
NAVSTEVNIK. SK

rezervacie@snd.sk | +421 2 204 72 289

Vstupenky na všetky predstavenia Slovenského národného divadla si môžete kúpiť a rezervovať: v pokladnici v novej budove SND, Pribinova 17, (vchod z Olejkárskej ulice), Po – Pi: 8.00 – 19.00 hod., So – Ne: 9.00 – 12.00 a 14.00 – 19.00 hod. a v pokladnici v historickej budove SND, (vchod z Jesenského ul.), Po – Ne: 2 hodiny pred každým predstavením hraným v historickej budove SND — Uzávierka programu 30. 4. 2019. — Zmena programu je vyhradená. — Vysvetlivky — * Detské predstavenie — eurokomext.sk Festival európskeho divadla

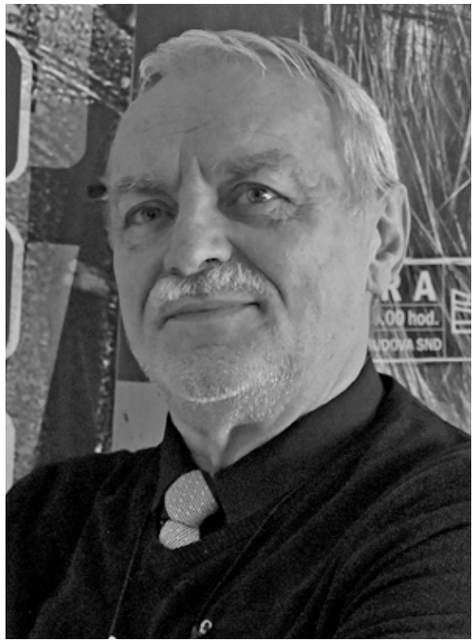

Zbor, ktorý kvalitne nezaspieva „a capella“, nie je dobrý zbor

Pavel Procházka je všestrannou umeleckou osobnosťou, patrí k najvýznamnejším zbormajstrom na Slovensku. Absolvoval štúdium na Konzervatóriu v Žiline a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Dlhé roky pôsobil ako vedúci zbormajster speváckych zborov Lúčnice, Technika a SĽUK-u. Päť rokov bol hlavným zbormajstrom Slovenského filharmonického zboru (1985 – 1990). V Opere SND zastáva túto funkciu od roku 2007.

Koncertná činnosť Pavla Procházku sa neobmedzuje len na Slovensko. S veľkým úspechom hosťoval v prestížnych koncertných sálach od Ázie a Afriky až po Južnú Ameriku.
Jedným z jeho vrcholných úspechov bolo vystúpenie v Accademii Nazionale di Santa Cecilia v Ríme, kde uviedol Monteverdiho Vesprae della Beata Vergine. Na talianskych koncertných pódiách sa predstavil mnohokrát – na Musica Contemporanea v Perugii a na medzinárodnom hudobnom festivale Valle d'Itria v Martine Franca. Nemôžeme opomenúť ani jeho víťazstvá na zborových súťažiach so súborom Technik v Spittali (1975), Arezze (1978), Tours (1982), Cantonigrose (1983).
Okrem umeleckej činnosti bol aktívny aj ako pedagóg na VŠMU v Bratislave, na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre a pôsobí od jej vzniku dodnes na Akadémii umení v Banskej Bystrici.

V čom sa prejavuje hlavný rozdiel v práci so speváckymi zbormi, s ktorými ste pracovali, či ešte pracujete, a práci v SND?
So zbormi ako Lúčnica, Technik, ale aj Kysuca, či Nitria som väčšinou pripravoval „a capellové“ diela. S Technikom Akademikom realizujem už niekoľko rokov okrem a cappella aj vokálno-inštrumentálne skladby. A v takýchto prípadoch som v úlohe zborového dirigenta. Operný zbor – to je úplne iná „parketa“. Zbormajster pripravuje zbor naštudovaním vokálnej stránky a má v rámci opery čiastkové úlohy až do fázy, keď zbor v rámci „preberačky“ odovzdá dirigentovi. Podobne som postupoval ako šéf Slovenského filharmonického zboru. Práca zbormajstra je teda sústredená akoby v zákulisí, ale často sa stáva – ako napr. teraz v *Hoffmannových poviedkach*, že zbor má výstup za scénou, ja ho dirigujem sledujúc na monitore dirigenta pred orchestrom.
A to je jedna z najťažších úloh.

Hoffmannove poviedky nie sú prvou operou, ktorá prináša takého „úskalia“...
... ani zďaleka. V pamäti mi navždy ostane produkcia v talianskych Pompejách a spolupráca s americkým hviezdnym dirigentom Lorinom Maazelom. Prvou časťou ním dirigovaného baletu *Dafnis a Chloé* Mauricea Ravela, druhou *Vták ohnivák* od Igora Stravinského. Hlavné pódium bolo situované v amfiteátri historických Pompejí. Keďže zbor nemohol byť z technického hľadiska na scéne, boli sme niekoľko sto metrov mimo scény, kde sme pomocou monitora, odposluchu a technického zázemia interpretovali svoju zborovú časť. Podobne náročné boli aj niektoré realizácie opier či baletov, v ktorých zbor účinkoval za scénou, či to bol operno-baletný večer *Dafnis a Chloé*, alebo balet *Nižinskij – Boh tanca*. Toto trojhodinové predstavenie bolo pre mňa jedno z najnáročnejších na realizáciu. So zborom sme boli na 6. poschodí vzdialení od hlavného pódia, pričom v určitom okamihu musel zbor zbehnúť aj na pódium, odspievať si svoj part a krátko nato byť opäť na 6. poschodí a pokračovať v speve...

Váš profil dotvára aj kompozičná činnosť. Dominujúce sú v nej vokálne a vokálno-inštrumentálne diela. Spomeňme aspoň tie najdôležitejšie *Omša sv. Martina, Pastorale, Stabat mater, Ecce lignus Crucis* a slávnostná kantáta na počesť sv. Cyrila a Metoda pre veľký orchester, miešaný zbor a recitátora. V čom spočíva pridaná hodnota tohto komplexnejšieho umeleckého záberu?
Výrazne to pomáha a zjednodušuje, najmä z pohľadu zborovej sadzby, prácu skladateľa. Pre mňa je vokálna polyfónia základom zborového spievania. Skladateľ, ktorý je aj dirigentom a aj zbormajstrom, dokáže optimálne vsadiť vokálny part do partitúry z hľadiska jej rozsahu a farebnosti.

Počas kariéry ste spolupracovali s množstvom svetovo renomovaných a rešpektovaných dirigentov – Abbadom, Benzim, Lombardom, Lenárdom, Maazelom, Peškom, Rajterom, či Nellom Santim. Čo ste si z nich pre seba odniesli do ďalšej umeleckej kariéry?
Poznanie, že k jednému a tomu istému dielu má každý z týchto svetových dirigentov úplne iný prístup, no finálny výsledok je vždy famózny. Vami spomínaní majstri ma fascinovali tým, že okrem toho, že boli obdarení muzikalitou, nasadením, prístupom k štúdiu, disponovali aj obdivuhodnou znalosťou cudzích jazykov. Nebol pre nich problém komunikovať v piatich, či niekedy až siedmich jazykoch. Taktiež som si všimal, ako tí najväčší majstri dokážu mať aj pri tých najťažších dielach absolútny nadhľad nad dielom a jeho interpretáciou. Dokázali byť prirodzenou autoritou a tým dostať z umelcov ich maximum. Práve to z nich robilo a robí ozajstných majstrov.

Ktorý z koncertov bol akýmsi vaším „majsterštikom“, na ktorý len tak ľahko nezabudnete?
Na to je ťažká odpoveď. Mám za sebou vyše 150 naštudovaných a aj realizovaných operných titulov, vyše 80 uvedených kantát a oratórií, teda vokálno-inštrumentálnych diel. Ale ak mám byť konkrétny, tak to bola napr. spolupráca s Kentom Naganom vo Wiener Konzerthaus alebo nahrávka opery *Šperky Madony* od E. Wolfa-Ferrariho s dirigentom Friedrichom Haiderom na CD.

Zborovému spevu sa venujete niekoľko desaťročí a aj preto ma zaujíma, aká je podľa vás jeho kvalita a či má na Slovensku „ustlané na ružiach“...
Možno si poviete, že som „stará štruktúra“, no chýba mi niekdajšia symbióza spolupráce s bývalým Osvetovým ústavom, s mnohými súčasnými skladateľmi a zborovým hnutím. Vďaka nej existovala kontinuita, postupne sa zvyšovala aj náročnosť skladieb a kvalita zborov.
Dnes už neexistuje veľmi úspešná súťaž zborového spevu Zlatý veniec, v rámci ktorej sa prezentovali špičky zborového spevu z celého Slovenska. Existovalo množstvo vysoko kvalitných súborov v Bratislave, Levoči, Trnave, Ružomberku, v Zlatých Moravciach, Košiciach a aj inde. V súčasnosti takéto hodnotenie spĺňajú maximálne štyri súbory – aspoň podľa mojich kritérií. Žiaľ, dnes sú na Slovensku aj v zborovom speve všetci väčšinou len „dobrí“. Absentuje mi akákoľvek väčšia ambícia byť najlepšími.

Čím je to spôsobené?
To je zložitejší problém. Jednou z príčin môže byť aj dramaturgická programová povrchnosť alebo jednotvárnosť, ku ktorej sa utiekajú mnohé zbory. Robia program určený skôr na krátkodobý efekt. Napríklad, keď ho postavia na spirituáloch, ktoré sú podľa mňa pre naše zbory neprirodzené. Povedzme, prijateľné je, keď zbor do programu zaradí jeden-dva černošské spirituály a brilantne autenticky ich zaspieva. Nie však ak, v snahe o prípadné „nadbiehanie“ masovému vkusu, postaví na tomto žánri celý program. Vyzerá to potom tak, ako keby si postavil černošský zbor program na Moyzesových *Trávniciach*. Bolo by to síce zaspievané kvalitne, no neprirodzene – bez potrebných „ingrediencií a atmosféry“...

Existuje pomyslené „desatoro“ zbormajstra a ak áno, aké je to vaše?
Nemám problém pracovať s akýmkoľvek zborom, pokiaľ vidím, že ma ambície a potenciál. Bazírujem na svojom rokmi vypestovanom zvukovom ideáli zboru. Mnohí sa na mňa hnevajú, keď tvrdím, že zbor, ktorý nevie zaspievať „a capella“, nie je dobrý zbor, ale len záujmové združenie. Žiaľ, je to tak, pretože zbor, ktorý dokáže spievať len s orchestrom, je v podstate ako človek, ktorý „dokáže“ stáť na vlastných len pomocou bariel. Nemenej dôležitou zásadou u mňa je základný nácvik titulu – precízne, po jednotlivých hlasoch, s každým zvlášť a až ich následné spájanie do celku.

Máte ešte nesplnený umelecký sen?
V podstate som šťastný človek. Veci, ktoré som napísal, mi hrávajú a majú pozitívne ohlasy publika. Verím, že sa mi ešte podarí dokončiť rozpísané kompozície a najmä dobudovať v rámci Slovenského národného divadla zbor do počtu a podoby, akú by mal súbor v takejto inštitúcii mať. Znamená to vybojovať aj zlepšené finančné podmienky pre zboristov, aby sme okamžite po tom, ako im oznámime výšku nástupného platu, o nich neprichádzali. V minulosti existovali mecenáši, ktorí podporovali umenie. Také, ktoré má určitú hodnotu a pretrvá. Dnes mi to príde tak, akoby bola väčšou prestížou namiesto podpory umenia podpora hoci aj regionálnej súťaže krásy. Žijeme časy značne zvrátených „podenkových“ hodnôt...

Pavel Procházka,
hlavný zbormajster Opery SND
v rozhovore s Petrom Škorňom,
publicistom, editorom Portálu
Foto Peter Škorňa

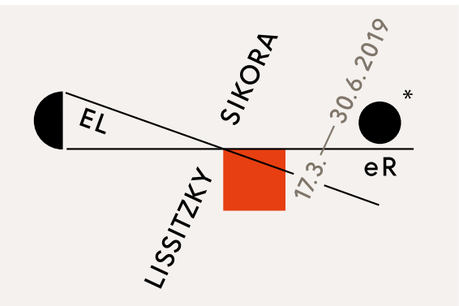

DANUBIANA MEULENSTEEN ART MUSEUM
Bratislava-Čunovo, Vodné dielo
P.O.BOX 9, 810 00 Bratislava, Slovakia
GPS | GPS N 48.034237, E 17.232605
telefón | phone +421/2/62 52 85 01
e-mail | e-mail danubiana@danubiana.sk
OTVÁRACIE HODINY 10:00 – 18:00
OPENING HOURS
v pondelok zatvorené | closed on Mondays
www.danubiana.sk

Večer mladých talentov

Večer tanečného umenia ako oslava výročia VŠMU

Máj v Balete SND už tradične patrí mladým tanečníkom a tvorcom. K tradícii absolventských koncertov Konzervatória Evy Jaczovej v Bratislave pred šiestimi rokmi pribudol nový projekt, ktorý prepája Balet SND a Katedru tanečnej tvorby VŠMU.

Impulzom k založeniu tradície spoločného večera dvoch vrcholných tanečných inštitúcií bol Choreografický ateliér Baletu SND ako platforma na vznik pôvodných choreografických prác mladých tvorcov a objavovanie nových talentov. Tanečné večery sú pre študentov VŠMU, ako aj pre tanečníkov Baletu SND jedinečnou príležitosťou uviesť svoje choreografické diela na doskách prvej scény.

Vysoká škola múzických umení je jedinou inštitúciou na Slovensku, ktorá poskytuje umelecké vysokoškolské vzdelanie v troch stupňoch. Od svojho založenia vychovala niekoľko generácií pedagógov, choreografov, niekoľko tanečných kritikov a zásadným spôsobom ovplyvnila vývoj slovenskej tanečnej tvorby. Každému z období zanechali výraznú pečať osobnosti z oblasti choreografie, pedagogiky a teórie tanca, ktoré stáli na čele katedry v jednotlivých obdobiach: Štefan Tóth, Jan Reimoser, Štefan Tóth, Marilena Halászová, Dorothea Tóthová, prof. Štefan Nosáľ, Dagmar Hubová, Irina Čierniková. Súčasná vedúca katedry Miroslava Kovářová hovorí na margo večera VŠMU a Baletu SND: „Ceníme si, že Balet SND otvoril dvere mladým talentom z VŠMU a môžeme len veriť, že cez ne bude prúdiť na obe strany osviežujúci vietor poznania, inšpirácie a inovácie, ale aj úcty k tradícii a hodnotám."

Tanečný večer bol prezentáciou záverečných prác choreografov a umeleckých výkonov študentov katedry tanečnej tvorby. V tomto akademickom roku Vysoká škola múzických umení oslavuje 70. výročie založenia. O niečo slávnostnejší večer teda priniesol okrem študentských prác aj vystúpenia inšpiratívnych hostí z domova a zo zahraničia.

Sólista Baletu SND **Adrian Ducin** (okrem iných autor choreografie *Osem dní v týždni* z produkcie Baletu SND *Beatles Go Baroque*) sa predstavil duetom *Meer* na hudbu Mauricea Ravela v pôsobivej interpretácii demi-sólistky Baletu SND Ilince Ducin a člena Baletu SND Adriana Szelleho. Baletný majster a choreograf nášho baletného súboru, ktorý sa v aktuálnej sezóne podieľal na predstavení *Beatles Go Baroque,* **Igor Holováč,** vytvoril choreografiu pre šiestich tanečníkov na hudbu skupiny Čechomor *Ach Bože z nebe.* Hravé a iskrivé dielko vzniklo v spolupráci so Súkromným tanečným konzervatóriom v Liptovskom Hrádku. Študenti choreografie **Hana Vidová** a **Marek Grega** uviedli v rámci semestrálnych prác svoje originálne svieže choreografie, stierajúce hranice medzi súčasným tancom a folklórom. Gregove dve práce *Na vojne* a *Vráť sa mi* zatancovali s espritom a technickou istotou členovia SĽUK-u. Sólo *Prédateurs* Hany Vidovej vzniklo pod vedením Šárky Ondrišovej v interpretácii Márie Vitekovej. Študenti bakalárskeho ročníka zameraného na tanečné divadlo a performanciu sa predstavili s fragmentom z diela *Dôvera* **Andreja Petroviča** (tiež jedného z autorov *Beatles Go Baroque*). **Henrich Gibala**, študent odboru tanečné umenie, priniesol na javisko humor a temperament v podobe mužského dueta v štýle argentínskeho tanga, ktoré zatancoval so študentom Lukášom Záhorákom v hudobnom sprievode Maria Richtera. **Matúš Szeghö**, študent štvrtého ročníka, ponúkol zaujímavú choreografiu *Tripartite*, ktorú vytvoril pre dvoch tanečníkov a jednu klaviristku počas študijného pobytu vo Viedni.

K vrcholom večera patrilo vystúpenie členov Hamburg Ballett Johna Neumeiera v duete *Eros a psyché* na hudbu Sergeja Rachmaninova. Bolo príkladom spojenia tanečnej virtuozity a choreografickej invencie mladej choreograficky, študentky externého štúdia na katedre tanečnej tvorby **Kristíny Borbélyovej**. Večer, ktorý bol súčasne príspevkom k oslavám 70. výročia založenia VŠMU, uzavrelo legendárne dielo jedného z najvýznamnejších absolventov VŠMU **Juraja Kubánku** *Tatranskí orli*, v strhujúcej interpretácii súčasnej generácie tanečníkov SĽUK-u.

Eva Gajdošová,
dramaturgička Baletu SND
Foto Peter Brenkus

MEER, choreografia Adrian Ducin

Dôvera, choreografia Andrej Petrovič

Ach Bože z nebe, choreografia Igor Holováč

Prédateurs, choreografia Hana Vidová

Eros a Psyché, choreografia Kristína Borbélyová

Tanec vnímam s otvoreným srdcom a s plným nasadením

Mimoriadne výrazný predstaviteľ špičkovej interpretačnej školy klasického tanca Igor Holováč je herecky tvárny so širokou paletou postáv baletného repertoáru. Od roku 2004 je v našom súbore baletným majstrom. Igor Holováč začal študovať klasický tanec na Konzervatóriu v Košiciach (1980). O rok neskôr prestúpil na Hudobnú a tanečnú školu v Prahe. V tom istom roku nastúpil do Baletu SND, kde sa stal v roku 1988 sólistom a v roku 1993 vedúcim sólistom. V rokoch 1997-1998 pôsobil ako sólista Laterny magiky v Prahe a hosťujúci sólista Baletu Štátneho divadla v Košiciach. Spolupracoval s významnými choreografmi doma aj v zahraničí a stvárnil množstvo postáv klasického aj súčasného repertoáru nielen v SND.
Ako absolvent štúdia choreografie na VŠMU v Bratislave (2004) sa Igor Holováč prejavuje aj ako invenčný choreograf, ktorý na scéne SND inscenoval niekoľko zaujímavých diel prevažne na hudbu slovenských skladateľov. V poslednom období spolupracuje aj s Činohrou a Operou SND a tvorí aj pre mimobratislavské divadlá.
Spomedzi cien za interpretačnú a choreografickú tvorbu sú najvýznamnejšie: 3. cena na Československej interpretačnej baletnej súťaži v Brne (1984), 2. cena za dielo Diskrepancie na Celoštátnej choreografickej súťaži v Bratislave (1988), Cena Slovenského literárneho fondu (v oblasti baletu za rok 1993 a za celoživotné dielo v roku 2004) a účasť vo finále medzinárodnej choreografickej súťaže v holandskom Gröningene (1992). Igor Holováč je nositeľom Ceny The Philip Morris Flower Award (1998).

V aktuálnej sezóne ste boli aktívny nielen na tréningoch s naším baletným súborom, ale aj ako choreograf ste naštudovali niekoľko zaujímavých projektov, napríklad pripravili ste našich tanečníkov na Gala do Ostravy a na tanečnú súťaž do Plzne. Ako s odstupom času hodnotíte ich účinkovanie?
Tanečníci, ktorí sa prihlásia na baletnú interpretačnú súťaž, musia prejsť nesmierne náročnou prípravou. Nepatrí to medzi ich pracovné povinnosti, takže tejto činnosti musia obetovať svoj voľný čas. Je to obrovské množstvo hodín práce navyše, ale práve to vidím ako jednu z najpozitívnejších stránok súťaženia. Zdokonaľujú sa v tanečných technikách spôsobom, akým to v bežnej prevádzke baletného súboru nie je možné. Výrazným bonusom je, ak sa tanečníkovi podarí uspieť a prebojovať sa v súťaži do finále a prípadne získať niektoré z ocenení. Práve to sa nedávno podarilo členovi nášho súboru Seiru Nagahorimu, keď získal tretiu cenu na Medzinárodnej baletnej súťaži v Plzni. Jednoznačne pozitívny vplyv má takáto príprava aj pre samotný baletný súbor. Technický a interpretačný rast tanečníkov nepochybne zvyšuje úroveň našich predstavení.

Baletné galapredstavenie vnímam skôr ako spoločenskú udalosť. Technická úroveň tanečníkov, ktorí sú na takéto predstavenie pozvaní, je nadštandardná a ich účinkovanie nevyžaduje zďaleka takú náročnú prípravu. Samotné gala okrem zážitku z tanečných výkonov ponúka napríklad aj možnosť spoznať nových ľudí, či získať kontakty pre ďalšiu spoluprácu. Komunikácia medzi divadlami, riaditeľmi súborov, tanečníkmi či baletnými majstrami kdekoľvek na takomto predstavení je mimoriadne prospešná pre všetky zúčastnené strany.

Na Večere Katedry tanečnej tvorby VŠMU a Baletu SND sme mohli vidieť aj výsledok vašej práce v Súkromnom tanečnom konzervatóriu Liptovský Hrádok (choreografia Ach Bože z nebe). Chystáte aj ďalšiu spoluprácu?
Do školy v Liptovskom Hrádku chodím veľmi rád. Po dokončení choreografie Ach bože z nebe som tam vytvoril ešte jednu kratšiu choreografiu pre tanečný pár Petruška na hudbu Igora Stravinského. Tanečníci z tohto konzervatória sa v nej koncom minulého roka predstavili na medzinárodnej baletnej súťaži priamo v Liptovskom Hrádku. No a mne sa za toto dielko ušla cena za najlepšiu choreografiu. Možno sa časom podarí uviesť toto duetoaj na niektorej z našich scén.
S pani riaditeľkou Ohraďanovou sme o ďalšej konkrétnej spolupráci zatiaľ nediskutovali, ale myslím, že táto možnosť je stále otvorená. Ak dostanem ponuku a pracovné povinnosti mi to umožnia, prijmem ju veľmi rád. Práca so študentmi aj s celým pedagogickým tímom v Liptovskom Hrádku bola a je veľmi príjemná.

Aké máte plány do budúcna?
Z času na čas vediem tréningy a pracujem so sólistami v baletnom súbore Národného Divadla moravsko-sliezskeho Ostrava. Dúfam, že táto spolupráca bude pokračovať. Prijal som pozvanie aj od šéfa baletu menšieho rakúskeho divadla, takže určite zavítam aj tam. Počas nasledujúcich prázdnin budem ako pedagóg a choreograf pôsobiť v letnej tanečnej škole Danza Mea tu v Bratislave. Črtá sa aj mimoriadne zaujímavá možnosť choreografickej práce väčšieho rozsahu, ale o tom je ešte privčas niečo konkrétne hovoriť.

V čom vidíte ako baletný majster poslanie svojej práce?
Na takúto otázku sa neodpovedá ľahko. Vždy robím túto naozaj nie jednoduchú prácu s plným nasadením a otvoreným srdcom. Spolu s mojimi kolegyňami pripravujeme tanečníkov na ich po každej stránke čo najkvalitnejšie účinkovanie vo všetkých našich predstaveniach. Staráme sa o ich technický aj interpretačný rozvoj. Tento „servis" sa začína každé ráno tréningom a následne pokračuje skúškami repertoáru, prípadne prípravami novej premiéry. Ako baletný majster pôsobím už veľa rokov, ale táto práca ma stále nesmierne napĺňa. Mám to šťastie, že motivácia mi nikdy nechýba. A keď aj možno troška áno, tak ju vždy zasa rýchlo nájdem.
Pokúsim sa vyjadriť aj všeobecnejšie a dúfam, že to nebude znieť príliš pateticky. Poslaním mojej práce (práce baletných majstrov) je maximálna snaha zvyšovať úroveň baletu a tým ho udržať v popredí záujmu našich divákov. Pretože sú to predovšetkým diváci, pre ktorých naše tanečné umenie tvoríme.

Igor Holováč,
baletný majster Baletu SND
v rozhovore s Marekom Peričkom,
manažérom marketingových
aktivít Baletu SND

Warhol, Igor Holováč, Lucia Macíková
Foto Ctibor Bachratý

Warhol, Igor Holováč
Foto Ctibor Bachratý

Balet Gala Ostrava 2019

Dvaja poprední sólisti Baletu SND Erina Akatsuka a Yuki Kaminaka sa zúčastnili na prestížnom Galavečere Národného divadla moravsko-sliezskeho v Ostrave. Šiesty ročník medzinárodného baletného galakoncertu sa konal za účasti hostí zo zahraničných divadiel aj domácej tanečnej scény. Vystúpenia Eriny Akatsuka a Yukiho Kaminaku naštudoval baletný majster Igor Holováč. Predstavili sa v Pas de deux Medory a Aliho z baletu *Korzár* v choreografii Vasilija Medvedeva (podľa Máriusa Petipu) a variáciou Basila z Pas de deux z baletu *Don Quijote*. Základ večera tvorili ukážky z kultových klasických baletov, akými sú: *Labutie jazero, Spiaca krásavica, Korzár, Esmeralda* v interpretácii prvých sólistov národných divadiel z Česka, Poľska a Slovenska. Okrem klasiky Gala ponúklo aj neoklasické diela významných európskych choreografov, reprezentovaných tvorbou Krysztofa Pastora a Yuriho Vamosa. Najprogresívnejšie choreografické trendy priniesli interpreti slávneho španielskeho súboru Compañía Nacional de Danza, ktorí zatancovali dueto Nacha Duata. V podobnom duchu sa niesli ukážky z nedávnej premiéry ostravského baletu *Vzlety a pády,* zloženého z choreografie Jiřího Kyliána *Krídla z vosku* a Jiřího Pokorného *Útek obra.*

Yuki Kaminaka, Erina Akatsuka
Foto Peter Brankus

Duša tanca **pre Konstantina Korotkova**

Za hranicami hriechu/Bratia Karamazovovci, Konstantin Korotkov

Prvý sólista Baletu SND Konstantin Korotkov získal prestížne ocenenie Duša tanca v kategórii Hviezda. Ceny v kategóriách Hviezda, Vychádzajúca hviezda, Hviezda súčasného tanca, Majster tanca, Pedagóg, Rytier tanca, PR tanca a ďalších odovzdali počas slávnostného Galavačera významným ruským interpretom, pedagógom a tanečným publicistom, pôsobiacim na významných baletných scénach v Rusku i vo svete. Slávnostné odovzdávanie cien bolo 28. apríla súčasťou Galavečera v Divadle Nemiroviča Dančenka v Moskve.

Cesta Konstantina Korotkova za baletom sa začala v jeho desiatich rokoch na Moskovskom akademickom choreografickom učilišti (GITIS) pod vedením Valentiny Okulovej a Vladimira Šabalina. Rozhodnutie, že sa balet stane jeho životnou profesiou, padlo až v prvom ročníku choreografickej katedry Akadémie kulturológie a umenia I. S. Palantaja v rodnej Joškar-Ole, kde ho najväčšmi ovplyvnil vynikajúci tanečník a pedagóg Konstantin Ivanov. Pod jeho vedením účinkoval v predstaveniach národného baletu, akými sú napríklad: *Luskáčik*, *Márna opatrnosť* a ďalšie. V šestnástich prijal angažmán do zboru baletu Národnej opery Joškar-–Ole a čoskoro tancoval hlavné postavy, akými sú Colas v balete *Márna opatrnosť* a Šašo v balete *Labutie jazero*.Po absolvovaní štúdia sa pred Korotkovom otvorilo veľa možností hosťovania v rôznych divadlách po celom Rusku, rozhodujúcim faktorom však bol vzťah k domovu a takmer otcovský vzťah so svojim pedagógom. „Konstantin Ivanov s jeho ohromnou skúsenosťou práce v národnom divadle sa s nami delil o svoje vedomosti. Naučil nás prežívať to, čo tancujeme, čo chceme odovzdať divákovi. Spolupráca s ním bola pre mňa nesmierne zaujímavou."

Kosťa v národnom balete napredoval každou novou postavou. Nasledovali víťazstvá v štátnych a medzinárodných súťažiach v Perme, Krasnojarsku, Soči, Soule, vo Viedni. Na medzinárodnej súťaži Svetový mladý balet sa predstavil v Pas de deux z *Bajadéry*, ktorý zatancoval s jeho partnerkou Olgou Chelpanovou. Ich výkon prekonal všetky očakávania poroty a divákov a súčasne im predurčil ich spoločnú cestu tancom aj životom. Ten je aj po rokoch harmonický, najmä vďaka pochopeniu náročnosti tanečnej profesie. Práve ich silné prepojenie robí ich tanec takým zázračným. Obaja sa vyznačujú skutočnou otvorenosťou pri vyjadrovaní emócií, prežívaním toho, čo stvárňujú, príkladom je na scéne Baletu SND ich partnerská práca v *Esmeralde, Labuťom jazere, Korzárovi, Luskáčikovi, Chaplinovi, atď.*

O jeho prelomových postavách v rámci bohatého repertoáru napísal ruský tanečný publicista Roman Volodčekov:

Tulák Chaplin, Konstantin Korotkov, Olga Chelpanova

Esmeralda, Konstantin Korotkov, Olga Chelpanova

Tulák Chaplin, Konstantin Korotkov

„Konstantin Korotkov je schopný prejaviť na scéne skutočné city, temperament. Je emotívny, ale nie prílišný. Možno práve typická pre tanečníka špecifická sebareflexná zdržanlivosť definovala jeho úspech v balete *Majster a Margaréta* od Maj-Estera Murdmaa na hudbu E. Lazareva. Zaslúžene získal za túto postavu Národnú divadelnú cenu Yvana Kyrlya, ktorá doplnila jeho zoznám rôznych odmien, titulov a iných uznaní. Konstantin ustavične zdokonaľuje svoje majstrovstvo, ale nestráca v sebe aj umelca remeselníka. Možno práve z toho pramení akademická čistota násobená technickou slobodou. Arzenál technických prvkov tanečníka je veľmi široký. Má veľký krok, stabilné piruety, ľahký a dynamický skok. Jeho Siegfried v *Labuťom jazere* a Princ v *Luskáčikovi* spĺňajú klasické kánony, s dôrazom na lyrickosť tanečníka. V postave Albrechta v *Giselle* už cítiť dramatické intonácie, ktoré v postave Romeo z baletu *Romeo a Júlia* nadobúdajú absolútnu tragickosť. Zoznam jeho úloh dopĺňa postava Basila v *Donovi Quijotovi* s jeho bezstarostným pohľadom na svet a interpretáciu lásky ako príťažlivej kapitoly nášho života. Šľachtický a nebojácny Konrád v *Korzárovi*, elegantný Déziré v *Spiacej krásavici,* otvorený a starostlivý Gringoire v *Esmeralde* sú ako slávnostné žánrové obrazy z chodieb Versailles. Diametrálne odlišnou je postava Spartaka.

V predstavení Konstantina Ivanova sa tanečníkovi podarilo vyjadriť to najdôležitejšie – mužný heroický tanec protagonistu. Jeho výrazné tanečné repliky nevyjadrujú hnev a nenávisť, ale cítiť v nich duševné napätie, povzbudzujúce veľké srdce na hrdinské činy. Je to osobnosť, ktorá cenou krvi zachraňuje svoju česť, lásku, slobodu. Tá postava mala neuveriteľné vnútorné vyžarovanie, vyvolávala slzy na očiach rozcítených divákov."

Všetky jeho predchádzajúce práce akoby Korotkova pripravili na úspech v postave Alexeja z inscenácie *Za hranicami hriechu/Bratia Karamazovovci*. „Táto postava je mi obsahovo a tanečne veľmi blízka. Som rád, že Boris Eifman inscenoval balet *Za hranicami hriechu/Bratia Karamazovovci* na scéne Baletu SND, kde súčasne aj s Olgou Chelpanovou pracujeme. Priviedla nás sem túžba po zmene a odhodlanie ísť stále ďalej."

Takýmto posunom bola pre tanečníka – podľa ohlasov a kritík – postava Chaplina v novom pôvodnom diele Daniela de Andradeho a Carla Davisa, kde stvárňuje geniálneho komika po boku svojej manželky, sólistky Baletu SND Olgy Chelpanovej, ktorá si cenu Duša tanca v kategórii Hviezda prevzala minulý rok.

Eva Gajdošová,
dramaturgička Baletu SND
Foto Peter Brenkus

Svätopluk (1960) Foto Gejza Podhorský

O cestách hľadania i úspechoch

Opera SND od roku 1948

V májovom vydaní nášho Portálu sme písali o Opere SND od jej prvých aktivít do roku 1948. Dnes pokračujeme v úvahách o úspechoch a hľadaní nášho operného súboru od päťdesiatych rokov až po súčasnosť.

Zmena politického systému v roku 1948 nezasiahla operný súbor SND tak výrazne, ako to bolo v činohre. Českí režiséri i výtvarníci povojnových sezón sa síce viac priklonili k opisnému realizmu, v repertoári sa nemohli objaviť diela dvoch veľkých Richardov (Wagnera a Straussa), niekoľko sovietskych opier tiež nebolo prínosom, no ozajstnou ranou bola len kritika prvej národnej opery Suchoňovej *Krútňavy*, ktorú v roku 1952 museli uvádzať v pozmenenej tzv. Chalabalovej verzii. Okrem *Krútňavy* s veľkým počtom repríz (na repertoári od 1952 do 1961 sto uvedení) medzi umelecké vrcholy prvej polovice 50. rokov patrila inscenácia *Eugena Onegina* v réžii N. S. Dombrovského. Tá bola neskôr neprávom odsudzovaná za príliš dôsledný realizmus, ale ako konštatoval Jaroslav Blaho, nebol to realizmus ždanovovskej estetiky, ale realizmus veľkých ruských tvorcov Turgeneva a Čechova.

V ére šéfovania Šimona Jurovského (1956 – 1963) sa situácia začala meniť. Režisér Miloš Wasserbauer spolu so scénografmi Josefom Svobodom, Zbyňkom Kolářom, Františkom Trösterom a Ladislavom Vychodilom sa prepracoval k modernejšiemu divadelnému tvaru najmä v inscenáciách *Dona Carlosa*, *Dalibora* a *Líšky Bystroušky*, v ktorých bola podčiarknutá poézia a myšlienkové posolstvo operných príbehov. Zároveň došlo k personálnej konsolidácii na režisérskom poste nástupom Miroslava Fischera a Júliusa Gyermeka, ktorých od polovice 60. rokov doplnil predtým v Košiciach preslávený Branislav Kriška. Títo traja so striedavými úspechmi určovali javiskovú podobu

Nabucoo (1996), Bohuš Hanák, Ivetta Czihalová, Imrich Jakubek

inscenovaných opier aj v nasledujúcich desaťročiach. V prvom období svojho pôsobenia v SND Július Gyermek zaujal inscenáciami moderných opier (Eckov *Revízor*, Brittenov *Albert Herring*) a spolu s výtvarníkom P. M. Gáborom preniesol do Bratislavy bayreuthský model svetelného divadla vo Verdiho *Trubadúrovi* a *Maškarnom bále*. Diváckym hitom sa však stala rozporne hodnotená inscenácia Verdiho *Nabucca*, ktorá sa dožila 420 repríz (na scéne Opery SND od 1966 do 1995). Z Fischerových inscenácií sa žiada pochváliť réžiu Debussyho *Pelléasa a Mélisandy*, Menottiho *Konzula* a *Gréckych pašií* od Bohuslava Martinů. Branislav Kriška sa ukázal ako režisér s bohatým výtvarným cítením a dôrazom na myšlienku, čo napríklad demonštroval v naštudovaní Gluckovej opery *Orfeus a Eurydika* či Pucciniho *Turandot*. Popri týchto inscenačných víťazstvách však operná kritika zaznamenala aj viaceré umelecké prehry.

Po odchode Zdenka Chalabalu (1952 - 1953) sa postupne sformovala kvalitná zostava dirigentov tvorená Gerhardom Auerom, Tiborom Frešom, Ladislavom Holoubkom a neskôr Viktorom Málekom. Koncom 50. rokov nastala mimoriadne priaznivá situácia aj v sólistickom ansámbli pretrvávajúca takmer do konca nasledujúceho desaťročia a nazývaná ako zlatý vek sólistickej éry v SND. Staršiu generáciu (s vynikajúcim „figúrkarom" Jankom Blahom), postupne rozširovanú absolventmi konzervatória a sólistami z Česka a opery v Košiciach, doplnila plejáda absolventov VŠMU. V tenorovom odbore dominovali popri Gustávovi Pappovi, Andrej Kucharský, Imrich Jakubek, Jiří Zahradníček, medzi barytonistami Bohuš Hanák a Juraj Marvoň, mimoriadnou posilou bol basista Ondrej Malachovský, ktorý vytvoril historické kreácie najmä v slovenských operách. Sopránovému odboru vládla so svojím dramatickým sopránom Margita Česányiová (Milada, Senta, Aida, Amelia, Židovka), Mária Kišonová Hubová (ako napríklad skvelá Lutomíra), zo zboristky sa medzi výborné predstaviteľky lyrických úloh prepracovala Anna Hornungová-Martvoňová (Butterfly, Mimi, Bystrouška), v mezzo odbore sa k Nine Hazuchovej a Oľge Hanákovej pridali Ľuba Baricová (Concepción, Končakovna) a Jaromíra Sedlářová (nedostižná Azucena). O skvelú spevácku úroveň niektorých inscenácií sa pričinili aj neskoršie hviezdy svetových operných festivalov Ludmila Dvořáková a Hana Svobodová-Janků.

Ani kvalitní speváci však nezabránili návštevníckej kríze, ktorá vyvrcholila pri nútenom prechode prevádzky operného súboru do Divadla P. O. Hviezdoslava (1969 – 72). Jednou z príčin bola (a dodnes je) nepripravenosť publika percipovať skladateľsky moderné a neznáme partitúry, čo sa jasne prejavilo už v sezóne 1961 – 1962, keď bol dramaturgom Ján Szelepcsényi. Následne sa dramaturgia vrátila k relatívne konzervatívnemu repertoáru, kvôli ktorému kritik Ladislav Čavojský označil bratislavskú operu za taliansku staggionu.

K dramaturgickým pozitívam súboru patrila orientácia na domácu opernú tvorbu, predovšetkým na diela Eugena Suchoňa (*Krútňava*, monumentálny *Svätopluk*) a Jána Cikkera (popri starších inscenáciách *Jánošíka* a *Bega Bajazida* aj veľkolepé *Vzkriesenie* a *Mister Scrooge*). Nový skladateľský rukopis priniesla opera Mira Bázlika *Peter a Lucia* v interpretácii hodnotená ako generačná výpoveď a najmä experimentálna opera Juraja Beneša *Cisárove nové šaty* kombinujúca spev s pantomímou, prózou a pohybujúca sa medzi groteskou a tragifraškou s výrazným spoločenským apelom v pohnutej politickej situácii Československa.

Po ukončení rekonštrukcie historickej budovy prišla éra šéfa opery Pavla Bagina (1971 - 1983), ktorú v prvej fáze spoluvytváral významný český dirigent Zdeněk Košler s vycibreným zmyslom pre inscenovanie Mozartových opier i opernej moderny. Spolu s režisérom Kriškom, výtvarníkom Vychodilom a sopranistkou Elenou Kittnarovou pripravil jednu z najlepších inscenácii modernej histórie SND – Janáčkovu *Vec Makropulos*. Hoci aj v tomto období sa súbor postupne dopĺňoval mladými sólistami, spevácku úroveň predchádzajúceho desaťročia sa v globále nepodarilo udržať. Zato sa tu zrodili spevácke hviezdy, ktoré nás potom preslávili vo svete – Peter Dvorský a Sergej Kopčák. Vďaka tenoristovi Petrovi Dvorskému sme neskôr v SND mohli privítať aj svetové hviezdy Mirellu Freni a Piera Cappuccilliho.

Špecifikom sedemdesiatych rokov bol prvý pokus o zrod komornej opery na Slovensku. Z iniciatívy Viktora Málka a jeho súboru Camerata Slovacca na javisku SND uviedli diela Telemanna, Dibáka, Paisiella atď.

Vec Makropulos (1973), Elena Kittnárová Foto Jozef Vavro

Dlh voči svetovej moderne Opera SND následne splácala inscenáciami Stravinského *Osudu zhýralca*, Bergovho *Wozzecka*, Šostakovičovej *Kataríny Izmajlovovej*, voči slovenskej opere uvedeniami ďalších opusov Jána Cikkera, opier Bartolomeja Urbanca, Tibora Freša a Juraja Beneša (*Hostina*, neskôr *The Players*).
Od konca 80. rokov sa pomyselné napätie medzi opernou klasikou a modernou prenieslo do konfrontácie tradičnej a modernej režijnej interpretácie opernej klasiky. Začalo sa to už Chudovského *Rigolettom* (1987) a Bednárikovým *Faustom* (1989, Cena kritiky na významnom medzinárodnom festivale v škótskom Edinburgu) a režisérske divadlo dosiahlo vrchol v Konwitschného inscenácii *Eugena Onegina* (2005). Neskôr Marián Chudovský prešiel k tradičnejším réžiám, Jozef Bednárik až priveľmi priblížil operu šou a muzikálu a slávny nemecký režisér popri umiernenejších výkladoch sa až tvrdošijne pokúšal na opernom javisku nastaviť zrkadlo problémom dnešného sveta. Menej kontroverzne pôsobilo prenesenie antického príbehu Orfea (v Gluckovej opere) do súčasnosti v skvelej réžii Mariusza Trelinského (2008). Odraz snahy o adekvátnu podobu opernej inscenácie sa so striedaním úspechov a prehier zrkadlí aj v prístupe slovenských režisérov.
Z hľadiska hudobných naštudovaní od konca Baginovej éry po súčasnosť vrcholné naštudovania sa spájajú s menom Ondreja Lenárda, ktorý rovnako dobre rozumel Cikkerovi ako Verdimu (*Simon Boccanegra*) a Puccinimu (*Turandot*). Zo zahraničných šéfdirigentov najvyššie treba hodnotiť prínos Friedricha Haidera. Pozitívom posledných dvoch desaťročí bol čoraz častejší návrat v zahraničí úspešných slovenských spevákov na materskú scénu, skvelé spevácke výkony v inscenácii *Ariadny na Naxe* (Sergej Larin, Maida Hundeling, Ľubica Vargicová) i v *Turandot*, trvalo skvelá forma Petra Mikuláša a výkony Jolany Fogašovej v sopránových úlohách (Salome, Tosca). V deväťdesiatych rokoch za šéfovanie Juraja Hrubanta (1989 – 2002) sa operný súbor predstavil v Japonsku, na niekoľkých európskych scénach, za najprestížnejšie však možno považovať hosťovanie v Opéra Comique v Paríži, kde v roku 1996 uviedol osem vypredaných predstavení *Hoffmannových poviedok*.
Odvrátenou tvárou týchto úspechov bola absencia jasnej koncepcia stále sa meniaceho vedenia súboru odzrkadľujúca sa najmä v málo invenčnej dramaturgii, lavírovaním medzi snahou o „modernosť" a rešpektovaním skôr konzervatívneho diváka a nie vždy uvážené medzinárodné koprodukcie. Doriešenie týchto problémov Operu SND ešte len čaká.

Vladimír Blaho,
hudobný publicista

Eugen Onegin (1952)
František Zvarík,
Margita Česányiová
Foto Gejza Podhorský

Eugen Onegin (2005)
Pavol Remenar,
Natalia Ushakova
Foto Alena Klenková

Krútňava (1952)
Štefan Hoza,
Margita Česányiová
Foto Gejza Podhroský

Svätopluk(1960)
Mária Kišonová-Hubová,
Gustáv Papp
Foto Gejza Podhorský

Ako ich nepoznáte

Od aktuálneho čísla otvárame rubriku, ktorú sme pracovne nazvali **Z inej strany**. Radi by sme vám v nej postupne predstavovali hercov, operných sólistov, tanečníkov, jednoducho mnohých umelcov, členov SND, ktorí majú popri svojej profesii vo svetlách rámp aj zaujímavé záľuby.

Očarený motorkou a fotoaparátom

Čo priviedlo k motorkám sólistu Baletu SND Juraja Žilinčára?
„K rýchlym strojom som mal blízko už od detstva. Vodičák som si urobil už v šestnástich a kúpil som si prvú motorku pioniera. Presne ten, ktorý dnes ako keby znova ľudia objavili a podnikajú na ňom rôzne dobrodružné cesty po Afrike, Ázii. Starému otcovi vďačím za to, že ma naučil, ako sa o motor motorky starať, opraviť ich, čiže som si aj sám sebe mechanikom. Na to som aj patrične hrdý! A potom som na istý čas na túto záľubu zanevrel. Pred piatimi rokmi som si však spravil vodičák na veľkú motorku. Kúpil som si maxiskúter 300 kubických centimetrov – teraz sa mi to už máli... investujem však viac do fotoaparátu."
Na javisku sa musí umelec plne sústrediť na svoj výkon, nerozptyľovať sa. Aké pocity sprevádzajú jazdu na motorke?
„Sloboda, sloboda, sloboda! Sadnem na motorku, naštartujem a idem. Ani neviem kam, udám si len smer a idem. Objavujem pri tom také krásne miesta blízko Bratislavy, že sa na ne aj rád vraciam, či už cielene, alebo ma tam cesty zavedú len tak. Možno je to zvláštne, ale teším sa aj na cestu do práce! Kedže som „celoročný jazdec", v zime sú tréningy trošku náročnejšie, jazda je dosť vyčerpávajúca, nedokážem sa však toho vzdať. Možno sa mi na začiatku tréningov ťažšie rozcvičuje, ale dá sa to prekonať a vôbec mi neprekážajú ani náročné dni v práci, pretože sa teším aj na cestu domov. Dôvod asi poznáte."

Marek Perička,
manažér marketingových aktivít Baletu SND

Juraj Žilinčár

Juraj Žilinčár absolvoval klasický tanec pod vedením pedagóga Mikuláša Vojteka na Tanečnom konzervatóriu Evy Jaczovej v Bratislave (2002) a vzápätí nastúpil do Baletu SND. Od roku 2007 je sólistom. Medzi jeho najvýraznejšie postavy patrí Šašo v *Labuťom jazere*, Puk v *Sne nocí svätojánskej*, Warhol v rovnomennom balete, Zlatý bôžik v *Bajadére* a ďalšie. Talent Juraja Žilinčára sme mohli obdivovať aj v baletoch súčasných choreografov Paula Lightfoota (*Susto*), Lukáša Timuláka (*Real time*), Jiřího Kyliána (*Šesť tancov*), Jána Ševčíka (*Povolať*) a Igora Holováča (*Anjeli nad mestom*).

S Baletom SND sa predstavil v Rakúsku, Kanade, Maďarsku, Nemecku, vo Francúzsku, v Česku i v Číne. K jeho najväčším záľubám patrí fotografovanie a jazda na motocykli.

Labutie jazero, Juraj Žilinčár
Foto Peter Brenkus

Rastislav Štúr

Rastislav Štúr, riaditeľ a šéfdirigent Opery SND, absolvoval štúdium orchestrálneho dirigovania na Janáčkovej akadémii múzických umení v Brne, kde dnes pôsobí aj ako pedagóg. V roku 1996 debutoval v Opere SND v Boitovom *Mefistofelovi*. Ako dirigent hosťuje na zahraničných scénach v USA, v Nemecku. Rakúsku, vo Francúzsku, v Taliansku, Španielsku, Brazílii, Egypte, Japonsku a v ďalších krajinách. V Pekingu naštudoval Dvořákovu Rusalku (2016). Bolo to historicky prvé uvedenie českej opery v Číne a prvé predvedenie opery s použitím 3D technológie na svete. Na koncertných pódiách vystupoval s výnimočnými umelcami, spomeňme aspoň Peter Dvorský, Montserrat Caballé, Edita Gruberová, Gabriela Beňačková, Simon Keenlyside, Peter Bršlík, Štefan Kocán a s ďalšími. Je držiteľom Krištáľového krídla za rok 2017 v kategórii hudba. Je stálym hosťujúcim dirigentom Slovenskej filharmónie. Od aktuálnej divadelnej sezóny je Rastislav Štúr riaditeľom Opery SND.

Foto Alena Klenková

Milujem pocit slobody

Rastislav Štúr vyrastal v SND (jeho mama bola opernou sólistkou), s ktorým spojil aj svoju profesionálnu kariéru. A práve tu ho kolegovia „namotali" na motocykle.

Desať rokov jazdil na koni, potom presedlal na motocykel. „Boli to moje najkrajšie zážitky. Tá sloboda na koňoch a neskôr na motorke." Inšpiroval ho Ľudo Ľudha, ktorý s ním na začiatku jazdil a dal mu základy, a tiež kolega z baletu. „Tiež si chcel kúpiť motorku a na každú skúšku nosil katalóg a ukazoval mi, aké je to úžasné. Ten krásny dizajn, tomu človek ľahko podľahne."
Rastislav Štúr vlastnil dve motorky – Ducati. „Najprv som si kúpil 600, to bol vtedy úplne nový typ. Na nej som mal veľmi vážnu ‚havárku', ktorú som však nespôsobil. Zažil som klinickú smrť, mal som päť zlomenín, zranenú chrbticu, otras mozgu." Lekári sa vtedy obávali najhoršieho, že náš úspešný dirigent sa už viac nepostaví na vlastné nohy. Našťastie sa ich predpovede nenaplnili. „V nemocnici som bol prvé dva dni presvedčený, že už si motorku nekúpim, ale na tretí deň mi bolo jasné, že si musím zaobstarať novú, že bez nej nevydržím." Kúpil si opäť Ducati, ale tentoraz 1000. „Na nej som zažil krásne výlety po jednej z najkrajších a najvyššie položených alpských ciest na vrch Grossglockner v Rakúsku. Jeden rok som šiel zo severu, druhý rok z juhu. Popri ceste boli dva metre snehu, krásne výhľady, vodopády, hory, svište. Nádhera."
Žiaľ, aj osud druhého motocykla spečatila havária v chorvátskom Omiši. „Mal som len zlomenú kľúčnu kosť. Mladá vodička mi z vedľajšej cesty vbehla do jazdného pruhu. Urobil som myšičku, ale šmyklo sa mi zadné koleso."
Rasťo si pred rokom kúpil kvalitný fotoaparát a dnes relaxuje v pokojnejšom tempe za objektívom. Priznáva, že motocykel mu chýba. „Psychológovia hovoria, že keď ide človek v aute, berie to ako dve veci: auto a ja. Na motorke má človek pocit jednoty, pocit splynutia so strojom, znásobenie svojich schopností." A tak som aj - čo sa týka rýchlosti - trochu riskoval. „Je to veľmi zaujímavý pocit. Keď človek na motorke pridáva, je to, akoby mu tisíc čertov hovorilo: rýchlejšie, rýchlejšie. Ale už som z toho vyrástol. Dnes už nemám takú odvahu."

Cítim, že skončím ako zberateľ

Tenorista Ľudovít Ľudha spieva vďaka svojmu hlasu najmä roly milovníkov. Kto by nepoznal áriu prelietavého vojvodu z *Rigoletta* La donna e mobile, či príbeh nešťastnej lásky Alfreda z opery *La traviata*. Opera je jeho láskou od vysokej školy, prvenstvo medzi jeho láskami má však aj motorka.

Motocykle miloval už ako malý chlapec. Dokonca mal aj strúhadlo v tvare motocykla. „Keď som uvidel motorku, celý som sa roztriasol. Bol som úplne fascinovaný. Nikdy pre mňa nijaké hoby neznamenalo viac ako motorka. Vždy to bola u mňa záľuba číslo jeden," vyznáva sa náš popredný operný sólista. „Ako 15-ročný som kvôli motorke takmer prišiel o nohu. Otec prišiel za mnou do nemocnice s tým, že motorku predáme. Veľmi som sa rozplakal a prosil som ho, aby ju nepredával. Hneď po operácii, keď ma sanitka doviezla domov, som šiel o barlách cez celé sídlisko do garáže skontrolovať, či tam tá moja motorka je."
Športové motocykle ho vraj nikdy nelákali, naopak, páčili sa mu choppry či veľké cestné motocykle, doslova krížniky ciest, aké majú napríklad policajti v Amerike. „Motorku som mal, len aby som ju mal. Vôbec by mi neprekážalo voziť sa len okolo domu. Fascinoval ma stroj ako taký, všetok ten chróm a koža, zvuk motora a vôňa. Miloval som pozerať sa naň. Neskôr, keď som už mal nejaké prostriedky a možnosti, chodil som aj na výlety napríklad do Francúzska do Álp, ale to už bola taká nadstavba."
Obľúbený spevák je aj veľmi zručný mechanik, na svojich motocykloch si všetko robí sám. Ako pravý milovník motocyklov chodil aj na zrazy motorkárov. „V 90. rokoch sa začali aj u nás organizovať zrazy motorkárov, na ktoré som začal chodiť. Veľmi skoro som si však uvedomil, že toto nie je môj štýl zábavy. Necítil som sa tam dobre."
Ľudovít Ľudha priznáva, že bol klasický sídliskový chalan. Bavili ho motorky a gitara, mal frajerku, ktorá je dnes už jeho manželkou, a fajčil cigarety. Na cestu speváka ho nasmeroval otec, zakladajúci člen Slovenského filharmonického zboru. „Šiel som študovať spev a myslel som si, že budem spievať v zbore ako otec. Operný spev ma chytil až na vysokej škole, dovtedy som sa o spev nejako zvlášť nezaujímal," priznáva spevák, ktorý okrem domácej scény pravidelne hosťuje na divadelných, ale aj koncertných pódiách vo svete.
Hovorí sa, aký otec, taký syn. „Môj syn prišiel za mnou, keď mal 26 rokov, že chce motorku, ale priznám sa, že som zásadne proti tomu. Našťastie som mu to vyhovoril," priznáva sa spevák, ktorý si uvedomuje, že ide o veľmi riskantnú záľubu. Dnes vlastní tri motorky, ale možno v budúcnosti tento počet narastie. „Cítim, že skončím ako zberateľ," dodáva s úsmevom.

La traviata, Ľudovít Ludha, Dalibor Jenis
Foto Alena Klenková

Ľudovít Ludha

Ľudovít Ludha študoval spev na VŠMU v Bratislave. Od roku 1987 je sólistom Opery SND a odštartoval aj zaujímavú medzinárodnú kariéru. K jeho najúspešnejším operným postavám patria napríklad Gounodov Faust, Pinkerton (*Madama Butterfly*), Alfredo (*La traviata*) či Lenskij (*Eugen Onegin*), ale tiež dramatickejšie roly, ako je Verdiho Don Carlos. Má tiež bohaté skúsenosti s operou 20. storočia. Ľudovít Ludha je stálym hosťom Národného divadla v Prahe. Má za sebou úspechy na Salzburskom festivale, v newyorskej Carnegie Hall, vo viedenskom Konzerthause aj Musikvereine, v Mníchove, Ríme, Lisabone, Berlíne, Taipei aj Buenos Aires. Vystupuje pod taktovkou takých dirigentských osobností, ako sú sir Neville Mariner, James Levine, Vladimír Ashkenazy a Charles Dutoit. Hosťoval v parížskej Opéra Bastille, v opere v Amsterdame, v Neapole aj v Štátnej opere vo Viedni, aby sme uviedli len niektoré z prestížnych divadelných scén či koncertných pódií.

Katarína Korecká, publicistka

NOVÝ PEUGEOT 508
A ČO POHÁŇA VÁS?

AUTO ROKA
2019 v Slovenskej republike

MOTION & EMOTION

PEUGEOT

PEUGEOT odporúča TOTAL Kombinovaná spotreba 3,7 – 5,7 l/100 km, emisie CO_2 98 – 131 g/km.

see&go™
promotion - multimedia - internet

reklama, internet, multimédia a informácie v pohybe

NA OBRAZOVKE

V AUTOBUSOCH SA ZOBRAZUJE VAŠA REKLAMA, PRÍPADNE VAŠE INFORMÁCIE.

NA MOBILE

PRED POUŽÍVANÍM WIFI SA ZOBRAZÍ VÁŠ BANNER S ODKLIKOM NA VÁŠ CIEĽ.

UŽ VIAC AKO 1000 AUTOBUSOV

NA SLOVENSKU JE VIAC AKO **1000 AUTOBUSOV** UPRAVENÝCH SPOLOČNOSŤOU SEE&GO. VIAC AKO **480 OBRAZOVIEK** A VIAC AKO **1000 WIFI** HOTSPOTOV.

www.seeandgo.sk

Vinárstvo ELESKO je pomenované po strážnom Hrade,
ktorý od 13. storočia chránil obchodníkov
putujúcich slovenským úsekom Hodvábnej cesty.

Ako poctu týmto odvážnym ľuďom
sme v strede malokarpatských vinohradov
postavili najväčšiu sochu z jedného kusu kameňa
v strednej Európe.

V centrálnej časti sochy ELESKO je oko,
ktoré dnes symbolicky stráži
kvalitu úrody v krajine nad Dunajom.

Elegantné ELESKO chráni poklady,
ktoré zrodilo Slovensko.

ELEGANCIA
& SLOVENSKO

ELESKO

44. ročník

www.bkis.sk · www.bratislava.sk

Kultúrne leto a Hradné slávnosti Bratislava 2019

Pod záštitou primátora hlavného mesta SR Bratislavy Matúša Valla

Kultúrne leto pre všetkých!

BKIS
BRATISLAVSKÉ KULTÚRNE A INFORMAČNÉ STREDISKO

BRATISLAVA

Panta Rhei

Dobrodružný ostrov zliav

Výpredaj trvá do 15. augusta 2019

Abonentky na jubilejnú 100. sezónu SND
v predaji do 15. 8. 2019
+421 2 204 72 296 | abonentky@snd.sk
www.snd.sk

Slovenské národné divadlo je štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR. Foto archív SND Vizuál Barbora Šajgalíková

Slovenské národné divadlo

www.snd.sk

99. sezóna

Portál

Rezervácie
+421 2 204 72 289
alebo rezervacie@snd.sk
Rezervácie vstupeniek v pracovných dňoch
od 8.00 do 16.00 h

Vstupenky na predstavenia SND si môžete
zakúpiť v pokladniciach SND
a on-line na www.snd.sk
a www.navstevnik.sk

Pokladnica v novej budove SND
Pribinova 17 (vchod z Olejkárskej ulice)
tel.: 02/204 72 298, 02/204 72 299
Po – Pi 8.00 – 19.00 h
So – Ne 9.00 – 12.00 h, 14.00 – 19.00 h
Pre návštevníkov pokladníc sú k dispozícii
dve krátkodobé parkovacie miesta zo strany Olejkárskej ulice.

Pokladnica v historickej budove SND
Gorkého 2 (vchod z Jesenského ulice)
Po – Ne dve hodiny pred každým
predstavením konaným v historickej budove

V prípade neskorších začiatkov predstavení sú pokladnice
otvorené až do začiatku predstavenia.

Počas štátnych sviatkov sú pokladnice zatvorené.
Akékoľvek zľavy sa dajú uplatniť len osobne v pokladniciach SND.

30 minút pred začiatkom predstavenia v pokladniciach predávame
vstupenky výlučne na predstavenia hrané v daný deň.